

TELLIJATELE

Liidri isiksuse võlud ja karid

Arista HRSi hindamiskonsultandi Alo Naelapea sõnul on igal inimesel paar destruktiivset isiksuseomadust ja kui juht neid ei teadvusta, võib ta kogu organisatsiooni tööd pärssida. ▶**Juhtimine**

PROGNOOS

Eestil euroala kiireim kasvutempo

Rahandusvolinik **OLLIREHN** tutvustas reedel Euroopa Komisjoni värsket majandusprognoosi, kus euroalal nähakse tänava kiireimat kasvu Eestile. Euroala jätkab languses. ▶**11**

Äripäev

Esmaspäev, 25. veebruar 2013
nr 38 (4695) **2,50 eurot**

EUR/USD
1,3186

USD/EUR
0,7584

↓ EUR/SEK
8,4572

↓ NordPool
39,93

↓ Euribor
0,352%

UUTE energiaettevõtete turuletulek on survestanud töötajate palku kergitama. Fotol parandab OÜ Empower elektrik Boriss Šeller tormist räsida saanud elektriliine. FOTO: RAUNO VOLMAR/EPL

Elektrikutel muljetavaldav palgakasv

▶ Kõige kiiremini on palgad nii ühe kui ka viie aasta võrdluses kasvanud energiasektoris, mullu viimases kvartalis oldi IT- ning finantssektori järel palganumbri kolmandal kohal ▶**2,4-5**

KÜTUS

Autogaas avas tankla ebaseaduslikult

OÜ Eesti Autogaas avas mullu novembris Tallinnas tankla, mis polnud läbinud kohustuslikku tehnilist kontrolli. Lisaks puudub tanklal Äripäeva andmetel siiani kasutusluba. ▶**6-7**

FOTOD

Kümme ettevõtjat sai teenetemärgi

Vabariigi aastapäeva puhul sai presidendilt teenetemärgi ka kümme ettevõtjale vallas tegutsesid. Kadriorus pidas teenetemärkide saajate nimel kõne ettevõtja Allan Martinson. ▶**8-9**

INVESTOR

Elektriautode tootja lubab kasumit

Elektriautode tootja Tesla Motorsi miljardärst suuromanik ja tegevjuht Elon Musk plaanib kasvatada hüppeliselt toodangumahtu. Ka lubas ta esimest kvartaalset kasumit firma ajaloo. ▶**16-17**

PRESIDENDI KÕNE

„Kui saame rikkamaks, siis tähendab see üha kasvavat panust ja vastutust.“

President Toomas Hendrik Ilves Eesti Vabariigi 95. sünnipäeva puhul peetud kontsert-aktusel. ▶**14**

ÄRIPÄEV 25. veebruar 2013
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

TEGIJA

Raigo Pajula

Eesti Vabariigi sünnipäeva üks minut pildis talletub ajalukku

↑ Laulu- ja tantsupidude, Balti keti, Teeme Ära kampaaniate jm eestlaste ühistegemiste nimistusse lisandus eile veel üks – ühispidistamine. Eesti Pressifotograafide Liit kutsus eile kõiki eestlasi jäädvustama Eesti Vabariigi sünnipäeval üht ajahetke – kell 13.00–13.01 –, et talleta

da see hetk järeltulevatele põlvedele. Ütleb ju üks pilt rohkem kui tuhat sõna ning kuna Raigo Pajula veetav projekt läheb viie aasta pärast kordamisele, tekib ka ajaline võrdlusmoment. Äripäevlaste eile talletatud ühte minutit saad vaatada aripaev.ee-st.

REPLIIK

Tunnustus ettevõtjaile

Tänavu pälvis presidendilt ettevõtlusega seotud saavutuste eest tunnustuse kümme inimest, eelmisel aastal oli teenetemärgi saajate hulgas vaid neli ettevõtjat.

RISKIKAPITALIST
Allan Martinson sõnas uudist kuuldes: "Ma armastan Eesti riiki, see on ikka hea, kui see mind ka vastu armastab."

PÄEVA FAKT

916

EUROT oli eelmise aasta neljanda kvartali keskmine brutokuupalk. Keskmine kuupalk kasvas 5,9%.

AJALOOILU

Aasta Ansipi kuulsast väsimuse-kõnest

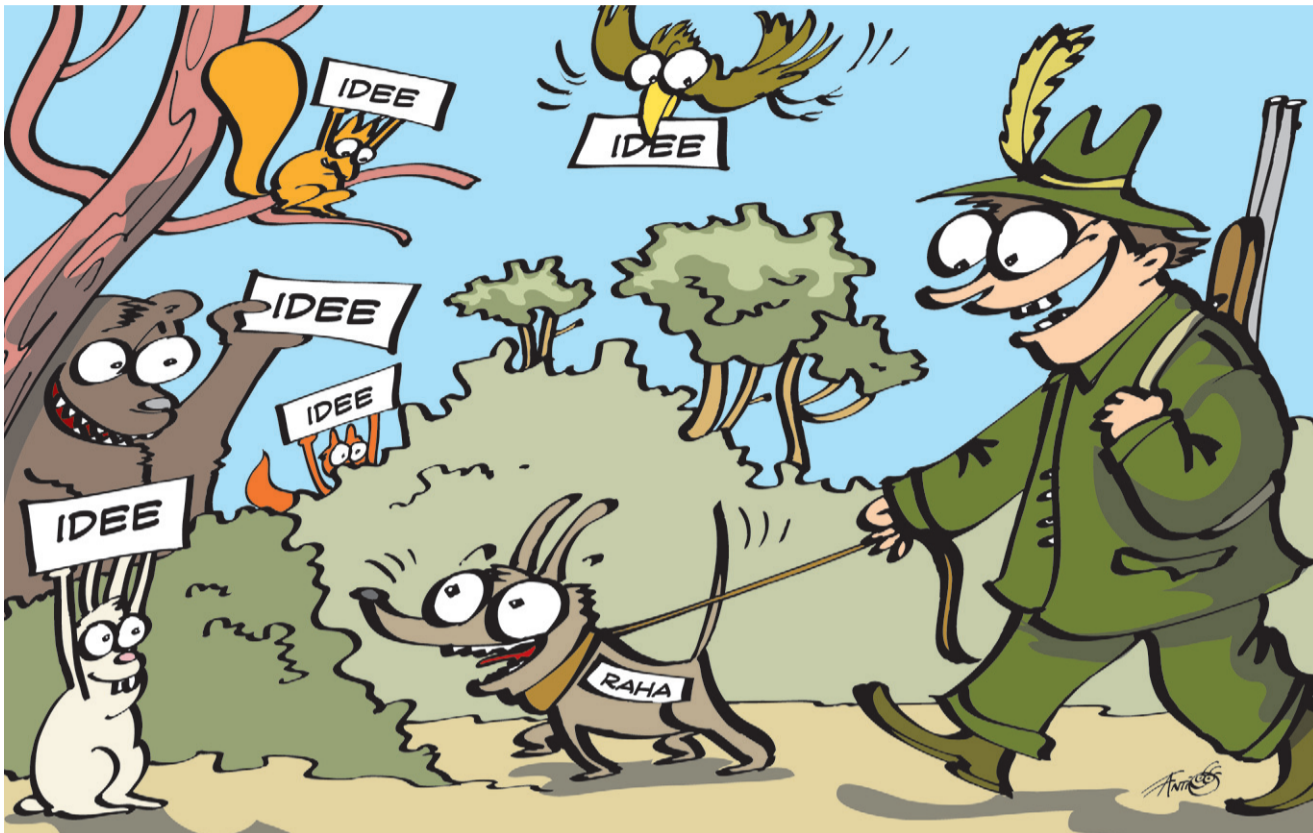
23. veebruaril 2012 teatas peaminister Andrus Ansip Tartus Vanemuise kontserdimajas peetud kõnes, et uut valitsust enam tema ei moodusta. Ta märkis, et osa kaasmaalasi on liiga stabiilsest valitsusest ja eriti peaministri väsinud. Ta küsis, kas see kõik pole ka teda ennast juba ära väsitnud, ja vastas: "Peaministril lihtsalt ei ole õigust olla väsinud. Ja isegi kui ta seda on, ei ole väsimus kunagi õigustuseks ühelegi eksemplile."

Hetkeseis. Tänavu veebruaris kinnitas Andrus Ansip, et kandideerib taas erakonna esimeheks. "Kui keegi tahab ka, siis tere tulemast – tuleb võistelda minuga," teatas ta.

HOMME

Mis ootab ees logistikaklastreid?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Suurt algkapitali pole vaja, säravast ideest piisab

Kuigi Äripäeva aasta ärimehe tiitli võitis viimati veel nn keskealiste põlvkonda kuuluv traditsioonilistes äri- valdkondades tegutsev Oleg Ossinovski, pole sugugi võimatu, et järgmisel korral pälvib selle tiitli mõni noor ja nutikas tegija, kelle nimi veel praeguse seisuga avalikkusele teab kui tuttav ei ole.

Põlvkonnavahtetus on toimumas ning ärimudelid muutumas: enam ei ole eduka äri alustamiseks vaja mitte peamiselt toekat algkapitali, vaid eelkõige säravat ideed ja julgust seda ellu viia. Õnnestumise korral on valla terve maailm. Eesti idufirmadel on viimasel ajal vägagi hästi läinud ja neil, kes kurdavad, et pärast Skype'i pole meil ühtegi tõelist edulugu ette näidata, pole õigus. Head ideed ei jää maailmas märkamata ning leiavad rahastajaid kergemini kui kunagi varem.

Uudsed lahendused. Viimane suur uudis on kahtlemat rahvusvahelise suurkorporatsiooni, Fortune 500sse kuuluva Inteli ja USA riskikapitalifirma Greycroft liitumine Tartu firma Fortumo omanikeringiga, mis võimaldab Fortumol kiirelt kasvama hakata. Fortumol on olemas kõik eeldused, et kiiresti areneval mobiilimarksete turul edukaid lahendusi luua ja korralikku kasumit teenida. Juba eelmisel aastal leidsid ligi pooled tippjuhid, et lähema kahe aasta jooksul muutuvad mobiilimarkset igapäevaseks asjaks ning vähemasti Eesti kogemus kinnitab seda kahtlusteta.

Rahasüstid tulevad sinna, kus hea idee juba ilma teeb. Inseneride Facebookiks kutsutatvat sotsiaalvõrgustikku arendav GrabCad sai läinud aasta lõpus 8,15 miljoni dollarise rahasüsti USA riskikapitalifirmalt Charles River Ventures, kuid juba enne süsti saamist oli GrabCad oma veebi kasutajate arvu kümne

”**Head ideed leiavad rahastajaid kergemini kui kunagi varem.**

kuuga neljakordistanud. Firma looja ja juht Hardi Maybaum on rõhutanud kliendi vajaduste järgimise ja meeskonnatöö tähtsust. Plaanid on suurejoonelised: ei rohkem ega vähem kui muuta viisi, kuidas insenerid ja nende kliendid koostööd teevad.

Raskete otsuste aeg. Läinud aasta lõpus neljal rahvusvaheliselt investorilt 700 000 dollari suuruse investeeringu kaasamisest teatanud CRM-tarkvara pakkuv Pipedrive on hea näide, kuidas raskelt tulnud otsus Eesti klientidele algusest peale suuremate klientide leidmise nimel selg keerata on ennast õigustanud. Tahe teha maailma parimat tarkvara globaalsele turule aitas mõista kiirest tulust loobumise vajadust tuleviku oluliselt suurema kasumi nimel.

Kui eespool nimetatute pilgud olid suunatud eelkõige USA ja Euroopa poole, siis GuardTime suunas fookuse itta ning Hiina riikliku tunnustuse saavutamise tõi endaga kaasa tulusa lepingu China Telecomiga, takkapihta vabastas Hiina ettevõtte viieks aastaks maksudest. GuardTime'i juht Mike Gault on öelnud, et Aasia on suurepärase turg – kuna seal vanu tehnoloogiad ees ei ole, suudetakse uusi kiiremini omaks võtta.

Võlusõna IT. Ja viimaks muidugi Vladimir Funtikov, 26aastane mobiilimängude looja, eelmisel aastal parimaks idufirmaks kuulutatud Creative Mobile'i asutajaid, kes oli üks Äripäeva aasta ärimehe kandidaate, kes on praeguseks teeninud juba hinnanguliselt sama suure varanduse kui 8,5 miljardi dollariga Microsoftile müüdnud Skype'i loojad.

Valdkond on kõigil üks: tarkvara, mobiilimarkset ja -mängud, sotsiaalvõrgustikud – ühesõnaga – IT. Pole välistatud, et juba viie aasta pärast võtavad rikaste edetabeli esitsotsiaalsid kohad sisse eelkõige IT-ärimehed.

AUTENTE
VALMIS OSAÜHINGUD
RAAMATUPIDAMISTEENUSED
MUUDATUSED ÄRIREGISTRIS
Tallinnas Jõe 2, II korrus • Tel 660 1760
Tartus Ülikooli 4-9 • Tel 734 9966
www.autente.ee info@autente.ee

Felandia
www.elektr mootorid.com

ML-TRANSPORT
Osakoormate vedu
tagaluukautodega
TALLINN-
HELSINKI-TALLINN
Enne kl 12 tellitud veos
järgmisel tööpäeval sihtkohas!
tel: +372 505 5074
info@mltransport.ee
www.mltransport.ee

KODUVALVE
6,2 eurot kuus
Uuele kliendile 3 esimest kuud.
Pakkumine kehtib kuni 31.03.2013.a.
Tel. 6 066 111 www.alfastar.ee

ÜTLES

”Toomas Sildmäe: Igatsen väga seda aega, kui igal inimesel, alates kojamehest ja lõpetades presidendiga, valutas süda Eesti riigi pärast.

Endise majandusministri soov Eesti Vabariigi 100. sünnipäevale mõeldes. LOE LÄHEMALT LK 14

MAJANDUS- ja kommunikatsiooniminister Juhhan Parts nimetas Gasumi ja Eesti Gaasi tütarfirma EG Võrguteenuse vahel sõlmitud kokkulepet Eesti ja Soome vahelise gaasitoru Balticconnector asukoha suhtes õigustühiseks, kuna sellised otsused nõuavad valitsuse heakskiitu. FOTO: ANDRAS KRALLA

Parts peab LNG lepet õigustühiseks.

Soomlased ei kavatse oodata

Kuigi majandusminister Juhhan Parts ütles, et LNG-terminali eelduseks peab olema sõltumatus Gazpromist, siis ei kavatse terminali rajamisel Eesti partneriks olev Soome Gasum n-õ sõltumatuks muutmist ära oodata.

Parts ütles eelmisel nädalal uudisteagentuurile Bloomberg, et Eesti jaoks on piirkondliku LNG-terminali ehitamisel tingimus, et see oleks sõltumatu praegusest monopoolsest gaasitarbijast Gazprom.

Pole põhjust viivitada. Gasumi tegevjuht Antero Jännes teatas seepeale, et nemad ei kavatse sugugi oodata LNG-terminali rajamisega aastani 2025, kui lõpeb Soome ja Gazpromi vaheline gaasitarneleping. “Meie tahame Inkoo terminali valmis saada 2018. või hiljemalt 2019. aastal,” ütles Jännes uudiskirjale news2biz. “Terminali projektiga ei ole mingit põhjust viivitada, sest Euroopa Liit on valmis praegu seda toetama.”

Jännese sõnul on Gasum huvitatud sellest, et nii LNG-terminal kui ka Soome-Eesti merealune gaasijuhe Balticconnector valmiks ühel ajal. “Balticconnector ja LNG-terminal on ühe ja sama paketi osad,” sõnas ta.

Eelmisel nädalal teatasid Eesti Gaas ja Soome Gasum, et regionaalse LNG maagaasi terminali parim asukoht on mõlema ettevõtte arvates Soomes In-

Terminali projektiga ei ole mingit põhjust viivitada, sest Euroopa Liit on valmis praegu seda toetama.

Gasumi tegevjuht Antero Jännes

koos ning et see peaks kulgema Inkoost Paldiskisse. Eesti Gaasi tütarfirma EG Võrguteenuse ja Gasumi juhid allkirjastasid vastava leppe.

Parts ütles, et Gasumi ja EG Võrguteenuse vahel sõlmitud kokkulepe Eesti ja Soome vahelise gaasitoru Balticconnector asukoha suhtes on õigustühine, kuna sellised otsused nõuavad valitsuse heakskiitu. Ministri hinnangul ei järgi kahe firma kokkulepe ka valitsustevahelisi kokkuleppeid.

Minister viitas Euroopa Komisjoni analüüsile, mis näitab, et Gasumil ei ole mingit tarvet Inkoo terminaliga kiirustada, kuna Soome gaasitarve on aastani 2025 olemasolevate tarnelepingutega kaetud.

Jännes ütles, et terminali rajamine on eelkõige poliitiline otsus ja nii palju kui tema teab, on Soome igati valmis Balti riikidega koostööd tegema.

ARIPA.EV

Hansson: euro mõju Eestile raske arvutada

Eesti Panga president Ardo Hansson ütles reedel Riias euro kasutuselevõtu ja ettevalmistustele pühendatud konverentsil, et eurole ülemineku majanduslikumõju Eestile on raske välja arvutada.

Hanssoni sõnul avaldub eu-

role ülemineku mõju pika aja jooksul ja lisaks sellele mõjutavad majanduse arengut ka paljud muud faktorid. “Positiivsed suundumused on märgatavad ja peamiselt on need seotud erinevate majanduspoliitiliste reformidega, mille hulka kuulub

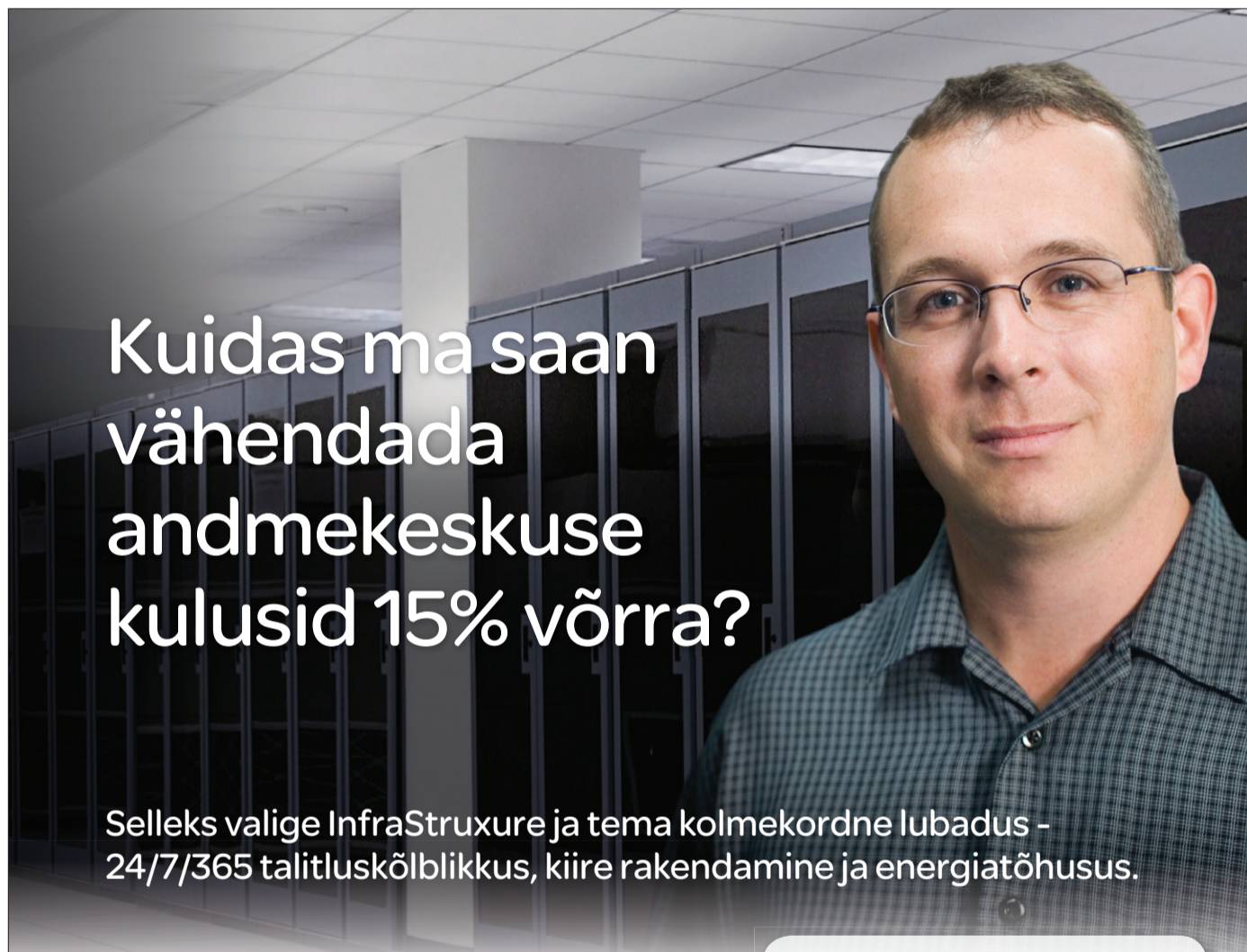
ka euro kasutuselevõtt,” ütles Hansson.

Hanssoni sõnul mõjutas euroalaga liitumine Eesti inflatsiooni, kuid nii Eurostati kui ka keskpanga hinnangud näitasid, et mõju hinnatõusule oli ühekordne ja väike. “Alusinflatsioon

ja inflatsiooniootused Eestis ei muutunud,” märkis Hansson.

“Läti sammud eelarvepoliitika tasakaalu viimiseks ja tugevdamiseks pälvid euroala riikide seas suurt tunnustust,” ütles Eesti Panga president.

ARIPA.EV

Kuidas ma saan vähendada andmekeskuse kulusid 15% võrra?

Selleks valige InfraStruxure ja tema kolmekordne lubadus - 24/7/365 talitluskõlblikkus, kiire rakendamine ja energiatõhusus.

Tutvustame uue põlvkonna InfraStruxure platvormi

Ükskõik, kas teie ettevõtte omandas äsja mõne teise firma või kavandab energiakasutuse optimeerimiseks serverite virtualiseerimist, tööenõoliselt panete oma firma IT-taristule suuri nõudmisi. Teie vana andmekeskuse taristu ei pruugi olla suuteline nende ärimuutustega toime tulema. Siin tuleb appi APC™ by Schneider Electric™ oma suure jõudluse ning skaleeritava andmekeskuse taristuga. Ainult InfraStruxure™ tagab, et teie andmekeskus suudab efektiivselt, tõhusalt ja kiiresti kohanduda ärimuutustega, tehes teist oma firma kangelasel! Enamgi veel, see annab teile võimekuse, mida vajate oma andmekeskuse ennetavaks jälgimiseks ja haldamiseks ning järjepidevaks normaalseks tööks.

InfraStruxure andmekeskused pole ilu pärast!

Meie ütleme, InfraStruxure andmekeskused pole ilu pärast! Mida see teile tähendab? Vastus on lihtne. Andmekeskus peab olema talitluskõlblik 24/7/365, toimima kogu aeg tipptasemel, suutma kasvada koos äri kaelamurdval kiirusel, laskma teil jõudlust lisada logistiliste viivituste (st tellimuste) taga ootamata ning seejuures saavutama üha suurema energiatõhususe ning lõpuks kasvama koos äri enesega. Lisaks pakub avatud arhitektuur ühilduvuse mistahes IT-tarijaga, andes teile uuenduste kiireks, ümberkorraldusteta ellurakendamiseks vajaliku paindlikkuse ja kohandatavuse.

Kolmekordne lubadus InfraStruxure kasutuselevõtuks

InfraStruxure täidab meie kolmekordse lubaduse pakkuda kõrgeimat kvaliteeti, mis tagab parima talitluskõlblikkuse, mis omakorda tagab IT lihtsa ja kiire joondamise äriliste vajadustega ning energiatõhususel põhineva säästu. Mis võiks olla äri parem, kui pakkuda kvaliteeti, kiirust ning säästu – ja seda kõike ühekorraga?

Ole oma firma kangelasel!

Tehke läbi InfraStruxure katse! Külastage lehte www.SEreply.com ja võitke iPhone 5!

Minge lehele www.SEreply.com Kood 30959p
Helistage +372 6580 777 Faks +372 6 580 701

InfraStruxure™

InfraStruxure andmekeskused võimaldavad teil:

- 1) lihtsat suure tihedusega paigutust
- 2) lisada kiirelt ja lihtsalt jahutust
- 3) jälgida ennetavalt ohte
- 4) uuendada ümberehitamise asemel
- 5) hallata ühelt ekraanilt
- 6) tagada, et teie ITd suunab äri
- 7) rakendada uusi seadmeid sekunditega
- 8) liikuda edasi äri kiirusel

APC by Schneider Electric on teerajajaks modulaarse andmekeskuse infrastruktuuri ja innovatiivsete jahutussüsteemide tehnoloogia valdkonnas. Pakutavad tooted ja lahendused koos InfraStruxure kontseptsiooniga on Schneider Electricu IT tootevaliku lahutamatuks osaks.

» **Maris Lauri:** Headest elektrikutest on olnud kogu aeg puudus. Head elektrikud on alati saanud head palka küsida.

Majandusanalüütiku sõnul tõstis energiasectori palku kindlasti uute tulijate turuletulek, mis tekitas suurema nõudluse selle ala kvalifitseeritud töötajate järele.

ÄRIPÄEV 25. veebruar 2013
toimetaja Kadri Bank, tel 667 0399, e-post kadri.bank@aripaev.ee

PALK

Energiasektor rüüpas palgakasvult koore. Ehitajad nägid korraks häid aegu

A KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Värsketest statistikaameti andmetest selgus, et aastaga on kõige hoogsamalt kasvanud sissetulekud energiasektoris. Summaarselt on palgad aga parimad info ja side valdkonna töötajatel, kes on finantssektorist mööda läinud.

Kui kõikide sektorite keskmine palgakasv oli 5,9 protsenti, siis energiasektoris oli see näitaja 11 protsenti. Ka vaadates pikemat perioodi, on selle sektori palgad kasvanud kõige kiiremini – viimase viie aasta jooksul koguni ligi 42 protsenti.

Sektori üks suuremaid tööandjaid Eesti Energia ei ole personalidirektor Gristel Tali sõnul viimastel aastatel üldiselt palgatõusu küll korraldanud, kuid tasude keskmine on siiski kasvanud. Seda ka eelmisel aastal.

“Majandusbuumi ajal ehk aastatel 2007–2008 oli surve palkadele energiasektoris suur ja tööand-

» **Palgakasv oli kõigis meie äri-valdkondades, ent see ei puudutanud siiski kõiki meie töökohti.**

Eesti Energia personalidirektor Gristel Tali eelmise aasta palganumbrite tõusu kohta

jana konkurentsivõime säilitamiseks oleme töötajate palku korrigeerinud nendes töötajate gruppides, kus meie palgatase jäi alla turu mediaanataseme,” meenutas Tali.

Lõppenud 2012. aastal kasvas Eesti Energia väljamakstud keskmine kogutasu 6 protsenti. “Palgakasv oli kõigis meie äri-valdkondades, ent see ei puudutanud siiski kõiki meie töökohti,” ütles Tali, lisades, et kogu turu palk kasvas möödunud aastal mitme turu-uuringu järgi samasuguse tempoga. Tali kinnitusele ei ole elektrituru avanemine Eesti Energia töötajate palganumbrit kuidagi mõjutanud.

Tänavu tõusmas kaevurite palk. Ka selleks aastaks ettevõtte üldiselt ja iga töötajat puudutavat palgatõusu ei plaani. “Jälgime tööjõuturul toimuvaid muudatusi ning vajadusel korrigeerime palgatõusu. Samuti mõjutavad tasude muudatusi ametiühingutega sõlmitud kokkulepped,” märkis Tali.

Praegu on tema sõnul kindlalt teada see, et vastavalt 20. veebruaril sõlmitud kokkuleppele tõuseb Eesti Energia kaevanduste kaevurite palk 1. aprillist keskmiselt 8 protsenti kahe aasta kohta. Eesti Energial on käimas ka palgaläbirääkimised Narva

elektrijaamades energeetikute huvide esindajaga, kaasatud on ka riiklik lepitaja.

Ehituses olid ilusad ajad. Teine kiirema palgakasvuga sektor oli ehitus, kus möödunud aasta neljandas kvartalis tõusid palgad võrreldes 2011. aasta sama ajaga 9,8 protsenti. Viimase viie aasta lõikes ei ole tempo kuigi kiire olnud – 10,8 protsenti.

NCC Ehituse tegevjuhi Toomas Aagi sõnul vastas ligi kümneprotsendiline statistikanumber ehituses igati ka tegelikule olukorrale. Seda said ettevõtjad endale lubada tänu sellele, et terve sektor kasvas pea kolmandiku. “Kui on nõudlust, siis on võimalik palka juurde ka küsida. Meie ettevõtte näitel öeldes on palgakasv olnud seotud pigem otseselt tööliste või platsiga seotud inimestega,” rääkis Aak. Samas tõdes ta, et kontori pool pole saanud palgatõusuga kaasa minna, sest ettevõtte tulemused pole selleks piisavalt head olnud.

Sel aastal tahaksid kõik töötajad ilmselt Aagi sõnul palka veelgi juurde saada, kuid ehitusettevõtjad ennustavad nüüd hoopis mahtude kahanemist. “See tähendab, et töökäsi pole nii palju enam vaja. Mahu vähenemine võib tähendada ka seda, et mõni võib oma töö kaotada,” rää-

ENERGIA-SEKTORI ühe suurema tööandja Eesti Energia personalidirektor Gristel Tali sõnul ootab osa töötajatest palgatõusu ka veel ees.

FOTO: RAUL MEE

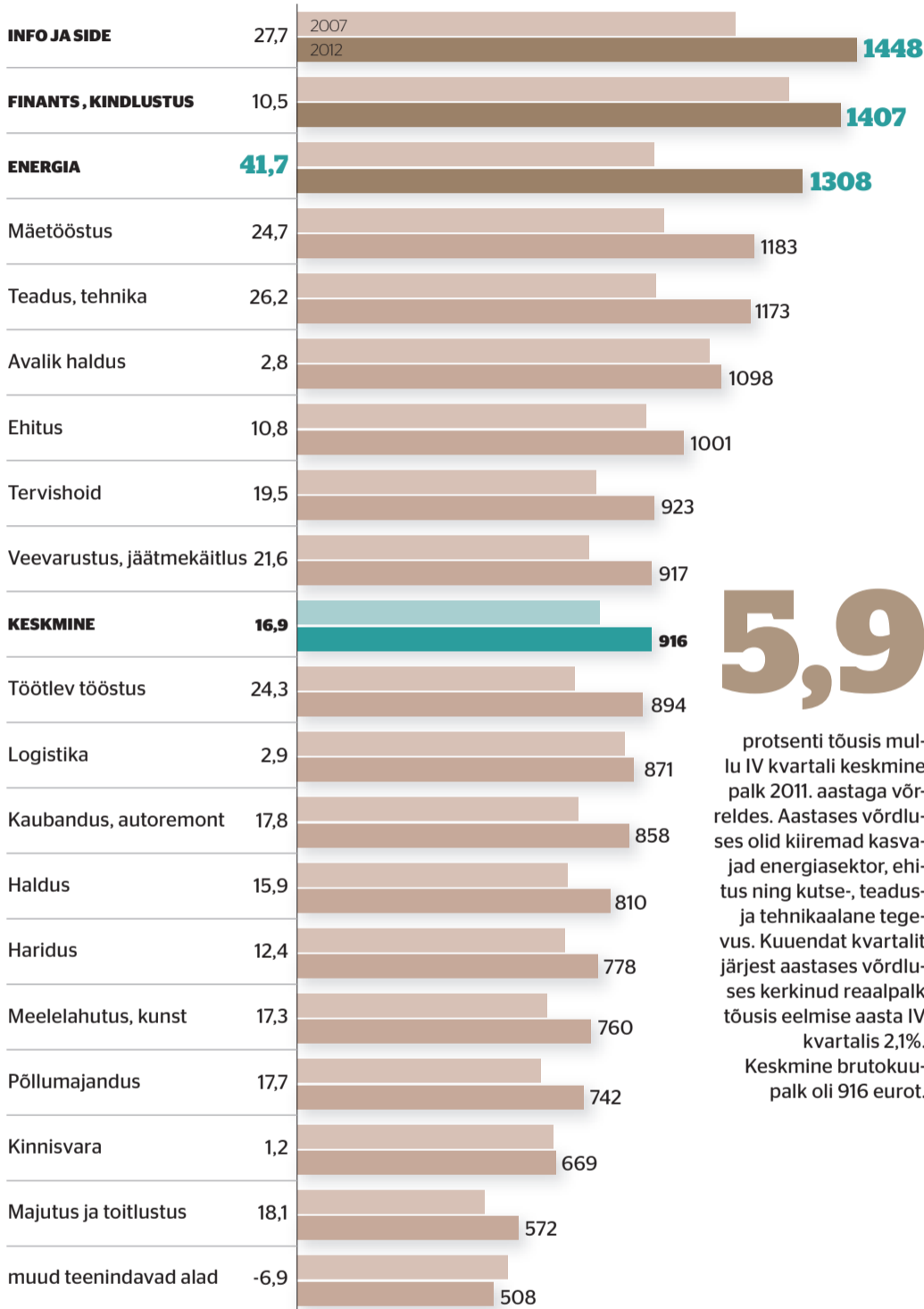

eurot kuus oli mullu IV kvartalis mediaantasa - summa, millest suuremaid ja madalamaid väljamakseid oli võrdset. Aastaga kasvas see 39 euro võrra. Ka tööga hõivatuid oli rohkem: mullu IV kvartalis tehti väljamakseid 544 449 inimesele, aasta varem 537 991 inimesele.

Ä Vördlus

IT-sektor seljatas palgarallis pangad, energiasektor kerkis suurima hüppega esikolmikusse

IV kvartali keskmine brutokuupalk tegevusalati eurodes ja viie aasta muutus protsentides

5,9

protsenti tõusis mullu IV kvartali keskmine palk 2011. aastaga võrreldes. Aastases võrdluses olid kiiremad kasvavad energiasektor, ehitus ning kutse-, teadus- ja tehnikaalane tegevus. Kuuendat kvartalit järjest aastases võrdluses kerkinud reaalpalk tõusis eelmise aasta IV kvartalis 2,1%. Keskmine brutokuupalk oli 916 eurot.

Ä Kommentaar

Kasvutempo järjest ühtlasem

PILLE MIKKELSON
rahandusministeeriumi analüütik

Kiireim kasv toimus siseturule suunatud erasektori tegevusaladel, kuid palgakasvu erinevused tegevusalade vahel olid väiksemad võrreldes eelmiste kvartalitega. Võrreldes buumiaegse tipuga 2008. aastal, oli keskmine palk neljandas kvartalis madalam vaid avalikus halduses, hariduses ning muudel teenindavatel tegevustel. Neljanda kvartali palgakasvu mõjutasid aasta lõpus makstud ebaregulaarsed preemiad ja lisatasud.

Eelmise aasta viimase kvartali keskmine palga kasv vastas rahandusministeeriumi ootustele. Edaspidi on oodata palkade kasvamist sarnases tempos. Kvalifitseeritud spetsialistide vähesuse tõttu on mitmel tegevusalal hõive kasvu võimalused siiski piiratud.

Viimastes arengutes paistab silma lihttööliste arvu oluline vähenemine ning kvalifitseeritud töötajate osakaalu suuremine. Palga kasvu toetab tulevikus ka kvalifitseeritud töötajate nappus mitmel tegevusaladel.

Reaalpalga kasv kiireneb

TÖNU MERTSINA,
Swedbanki peaökonomist

Kui majandusaktiivsus aasta teisel poolel peaks kiirenema, võib see kahaneva tööjõupakkumise, eriti aga kvalifitseeritud tööjõu puuduse tõttu tekitada palgasurveid. Samas võib eeldada, et ettevõtted ei suurenda tööjõukulusid oluliselt üle tootlikkuse kasvu.

Sel aastal jääb palga nominaalkasv samasse suurusjärku eelmise aasta kasvuga. Küll aga kiireneb koos tarbijahindade kasvu aeglustumisega palkade reaalkasv.

Vaikselt kerkinud

Töötlev tööstus keerutas aasta välja varasemast 8,2% kõrgemad palgad. ABB juhatuse esimehele Bo Henrikssonile tundus küll statistikaameti näitaja veidi liiga kõrge olevat, kuid leidis, et seda võisid mõjutada just need ettevõtted, kus kriisi ajal palku ei kärbitud – nagu ABB.

Tänavu plaanib ABB palku tõsta 6–7 protsenti eelkõige inflatsiooni ja üldise seisu tõttu turul. Edasine sõltub Henrikssoni sõnul sellest, kuidas majandus kasvab. “Tegelikult ju ennustatakse, et sellel aastal kasvab Eestis majandus rohkem kui mujal Euroopas. See oleks muidugi positiivne,” lausus ta.

brutokuupalgad on taandatud täistööajaga töötajale, arvestatud ei ole koondamishüvitisi

ALLIKAS: STATISTIKAAMET

kis Aak ja lisa, et see annab ka tööandjatele palga osas kauplemisruumi juurde. “Selleks aastaks mina nii suurt palgakasvu ei ennusta, pigem 0–5 protsenti,” lisa Aak.

Ka Skanska juht Andres Aaviku uskus, et tänavune palgakasv ehituses tuleb väiksem. Viimaste aastate kiire palgakasvu võib tema hinnangul osaliselt kanda ka maksuameti tubli töö arvele varimajandusega võitlemisel.

“2012. aastal oli nõudlust aastatagusega võrreldes rohkem. Kui me liigume ausama ja läbipaistvama riigi poole ja kui maksuamet jätkab sihikindla tööga – ehk siis kui ausalt makstud palga osakaal kasvab –, võib see ka palgakasvu statistikat mõjutada,” märkis Aavik.

Ta lisa, et oma osa möödunud aastases palgakasvus oli ka CO₂-projekti töödel. “Praegu jääb pigem tööd ikkagi vähemaks, erilisi uusi laineid tulemas ma ei näe,” lisa Aavik.

Heade töötajate pöud kruvib hinda. Majandusanalüütik Maris Lauri hinnangul võis üheks kiire palgakasvu põhjuseks energia- ja ehitussektoris olla see, et sobiva tööjõu puudus kruvis hinnad üles. Samuti preemiate või boonuste maksmine.

“Kindlasti tuleb mõelda sellelegi, et energia-sektori ettevõtetes on toimunud ka struktuurseid muutusi, kui on tulnud energiavahendusfirmasid juurde ja tegemised on kasvanud. Ilmselt nad on esialgu palganud ka kallimaid töötajaid. Ka see tõstab palku,” avas Lauri palgatõusu võimalikke tagamaid.

“See pole ainult Eesti Energia, seal on ka Eesti Gaas ja paljud teised ettevõtted. Tuleb meele pildada ka, et headest elektrikute on olnud kogu aeg puudus. Head elektrikud on alati saanud head palka küsida,” märkis Lauri, tuues paralleeliks hästi tasustatud ja nõutud IT-sektori töötajad. Samas ei usu Lauri, et palgad tänavu või pikemas plaanis enam palju kasvada saavad.

Kuigi finantssektori töötajate sissetulekud on endiselt kõige suuremad, on need viimase aastaga vaid paari protsendi võrra kosunud. Lauri hinnangul on see asjaolu seotud kogu sektori kokkutõmbumisega, mis on kaasa toonud ka inimeste lahkumise teistesse sektoritesse ja koondamised.

“Tõenäoliselt lahkuvad paremad ja paremini tasustatud inimesed ja alles jäävad need, kes lepivad madalamate palkadega ja on vähem kvalifitseeritud,” selgitas Lauri.

Majandustarkvara RAPID

UUDNE JA SOODNE!

telefon 635 6660 • rapid@ttarkvara.ee
www.ttarkvara.ee

ERAKONNAD

Reformierakond võitis veidi toetust tagasi

Valitsev Reformierakond suutis alates eelmise aasta sügisest alanud toetuse languse tänavu veebruaris lõpuks väikesele tõusule pöörata, selgus ERRI uudistetoimetuse tellitud TNS Emori üleeestilisel küsitlusest.

Kui homme toimuksid riigikogu valimised, hääletaks Reformierakonna poolt 23% valijatest, kuu varem oli Reformierakonnal toetajaid 20%.

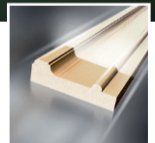
Erakondade populaarsustabeli tipus on endiselt opositsioonilised Keskerakond ja sotsiaaldemokraadid, keda veebruaris toetas võrdset 26% valijatest.

WEINIG WORKS WOOD

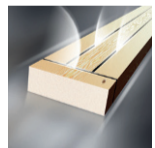
Külastage meid
LIGNA-I hallis 12.
Vaata lisa
www.weinig.com

Kvaliteetsed WEINIGI masinad ja seadmed täispuidu töötlemiseks

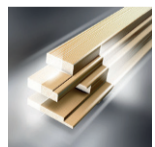
- Hõõveldamine, profileerimine
- Automatiseerimine
- Instrumendisüsteemid
- Terateritusmasinad

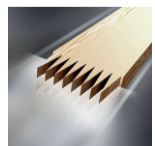
- Laiuses lahkamine
- Pikkuste kappimine
- Skaneerimine, optimeerimine
- Liimitamine

- Aknad ja ukсед
- Mööbel
- Tasapinnalised detailid

- Sõrmjätkamine
- Piki- ja põikitöötlemine

Tele ekspert
www.weinig.com

WEINIG PAKUB ENAMAT

WEINIG

KÜTUSEMÜÜK

Autogaasi tankla avati ilma loata. Müük enne tehnilist kontrolli

EESTI Autogaasi tankla Tallinnas Paldiski maanteel kutsus kliente tankima juba eelmise aasta novembris.

FOTO: ANDRAS KRALLA

PIRET REILJAN
piret.reiljan@aripaev.ee

OÜ Eesti Autogaas avas Tallinnas Paldiski maantee ääres autogaasi tankla ebaseaduslikult enne tankla tehnilist kontrollimist, lisaks puudub tanklal kasutusloa.

Tankla suhtes on järelevalve algatanud Tallinna linnavalitsus ning pärast Äripäeva päringut alustas haldusmenetluse ka tehnilise järelevalve amet.

Müük käis kaks kuud enne tehnilist kontrolli. Mullu novembris teatas osatühing Eesti Autogaas oma kodulehel: "Tänasest on võimalik tankida ka Eesti Autogaasi Tallinna tanklas – Paldiski mnt 48b". Facebooki postitati sama teade 28. novembril. Teates jagati õpetussõnu, kuidas tanklat ja ettevõtte sooduskaarti kasutada. Klientidele jäeti aga mainimata, et vastavat tankla pole veel läbinud kohustuslikku tehnilist kontrolli ning tanklal puudub kasutusloa. Kui tankla novembris avati, polnud tankla omanik veel tehnilist kontrolli taotlenudki. Kontrollimised tehti detsembrist veebruarini ning ametlikult tunnustati tankla ohutuks alles 11. veebruari protokolliga ehk rohkem kui kaks kuud pärast avamist.

Ma kuulsin sellest tanklast esimest korda, kui sain linnavalitsuselt kirja. gaasitanklaaluse kinnistu omanik Jaan Manitski

Eesti Autogaasi projektijuht Ilmar Metsanurk väidab nüüd, et tanklat siiski ei avatud novembris. Küsimusele, miks ettevõtte siis selgesõnaliselt tankla avamisest teatas, vastas Metsanurk: "Aga sellepärast, et kliendid saaksid seal vaatamas käia." Novembrikuine tankla avamise teade sõnades "täna" asemel on võimalik tankida" räägib siiski midagi muud. Metsanurk saatis pärast telefoni teel küsimustele vastamist toimetusse kirja, et keelab oma nime ja tsitaate kasutada, kuid kuna Äripäev suhtles Metsanurgaga korrektselt, kajastame tema vastuseid siiski.

Tehnilise järelevalve ameti pressiesindaja Anu Võlma ütles eelmisel nädalal, et ametil ei ole info selle kohta, et viidatud gaasitanklas oleks autogaasi müüdüd enne seadmete tehnilist kontrolli. Vastava info sai amet Äripäeva päringust, misjärel algatas amet täpsemate asjaolude selgitamiseks haldusmenetluse.

Kui tehniline kontroll on tanklale vähemalt praeguseks tehtud, siis ehitusseaduse järgi nõutav kasutusloa tanklal Äripäeva andmetel puudub. Nimelt pidanuks tankla omanikud ehitusseaduse järgi saama Tallinna linnavalitsuselt enne tankla avamist ehitise kasutusloa.

Tallinna linnaplaneerimise ameti ehituskontrolli osakonna juhataja Elvis Tõnnisoni sõnul pole linnavalitsusele seni kõnealuse gaasitankla kasutusloa taotlust laekunud. Kasutusloale pidanuks omakorda eelnema ehitusloa. Vajalike do-

kumentide olemasolu uurib linnavalitsus järelevalve käigus.

Eesti Autogaas: load on olemas. Tankla omaniku, Eesti Autogaasi projektijuht Metsanurk teatas esialgu, et kasutusloa polegi tankla pidamiseks vaja ning et tegemist on seaduste ja määruste tõlgendamise küsimusega. Hilisemas telefonivestluses ütles Metsanurk, et neil on kõik load olemas ja pole õige väita, et tanklal kasutusloa puudub. "Menetluse tulemusena selgub, kas kõik vajalikud dokumendid ehitamiseks ja ehitise kasutamiseks on olemas," lausus linnavalitsuse ametnik Tõnnison. Tõnnisoni sõnul peab avalikkusele suunatud funktsiooniga ehitistel kasutusloa olema, olenemata ehitisealuse pinna suurusest.

Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi pressiesindaja Martin Miido lausub, et sellisel gaasitanklal peab ehitusseaduse järgi kasutusloa olema. "Juhul kui see on ehitis, mitte mingi järelevalvetag haagis," kommenteeris ta.

Autogaasi müüva ASI Propaan turundusjuhi Jaan Tuule sõnul pole neil kunagi tekkinud mõtet jätta autogaasi tanklale kasutusloa hankimata, sest nõuded on karmid ja konkreetsed.

Kasutusloa saamiseks peab gaasitankla olema läbinud tehnilise kontrolli. "Vedelgaasi tankimisjaam on määruse järgi gaasipaigaldis, mille kasutuselevõtmiseks tuleb täita hulk nõudeid," sõnas Tuul.

Mis on mis Eesti Autogaas OÜ

OMANIKUD Aleksei Saal (90%) ja Gunnar Barhov. **ALUSTAS** majandusaasta aruande järgi vedelgaasi müümist 2011. aasta sügisel Tartus Aardla tänava tanklas. **TALLINNAS** Paldiski maanteel avas tankla eelmise aasta novembris. **POLE TEADA**, Kellelt ettevõtte autogaasi tarnib, ja ettevõtte esindaja ei soovinud seda Äripäevale avaldada. **2011. AASTAL** käive 15 692 eurot ja kahjumit 254 eurot.

Üks küsimus
Kui kaua võtab aega autogaasi tanklale kasutusloa saamine?

ANDO ASTOR,
ASI Reola Gaas tehnikajuht

Kasutusloa saamise eeldus on ehitusloa. Ehitusloa taotlemine algab üldehitusprojekti ja taotluse esitamise kohaliku omavalitsusele. Üldehitusprojekti maksumus on märkimisväärne summa, mitu tuhat eurot.

Ehitama võib hakata alles pärast omavalitsuselt saadud ehitusloa, mille vormistamine võtab aega 2–4 nädalat. Enne tankla avamist tuleb omavalitsuselt taotleda kasutusloa, mis võtab samuti aega 2–4 nädalat. Kui tankla tehnoloogiline projekt on Inspectaga (Inspecta Estonia teeb gaasitanklate tehnilist kontrolli – toim) enne ehituse alustamist kooskõlastatud ja vastab nõuetele ning tankla on ehitatud vastavalt projektile, võtab tankla tehnilise kontrolli koos vormistamisega aega umbes ühe nädala. Peamine kulu on seotud tehnoloogilise projekti koostamisega.

Kõigil meie autogaasi tanklatel on olemas kasutusloa ja tehtud tehniline kontroll.

Selgitusi peab andma maaomanik Manitski

Järelevalve all olev OÜ Eesti Autogaasi tankla asub hipo-droomiäärsele kinnistul, mis kuulub kunstikogujana tuntud ettevõtja Jaan Manitski osalusega Alfa Propertyle. Manitski peab nüüd maaomanikuna Tallinna linnavalitsusele selgitusi andma, kuigi ta ei teadnud enda sõnul gaasitankla rajamisest midagi.

"Ma kuulsin sellest tanklast esimest korda, kui sain linnavalitsuselt kirja," ütles Manitski. Eesti Autogaasi tankla kerkis Euro Oili tankla kõrvale, Euro Oil rendib maad Alfa Propertylt. Eesti Autogaasi projektijuht Ilmar Metsanurk oli üllatunud,

kui kuulis Äripäevalt, et linnavalitsus on alustanud nende tankla suhtes järelevalvet ja küsitleb maaomanikku.

Metsanurga sõnul peaks selgitusi küsima ikka neilt kui tankla omanikult, aga seda polevat seni tehtud.

Tallinna linnaplaneerimise ameti ehituskontrolli osakonna juhataja Elvis Tõnnison ütles, et ehitusseadus sätestab ehitise omaniku vastutuse. "Ehitis on kinnisasja oluline osa ning kui ei ole seadust piiratud asjaõigusi, kuuluvad kinnistu ehitised üldjuhul kinnistu omanikule," selgitas Tõnnison, miks esmalt päritakse aru kinnistu omanikult.

Vaheta kanalit!

15 aastat
100% eestimaine
2000 klienti

Häid mõtteid ühendab Noom!

Astro Baltics
www.astrobaltics.ee

e-post: info@noom.ee
telefon: +372 628 0000

Ettevõtte Majandustarkvara

ETK käive kasvas 7,5%. Tulevad uued poed

2012. aastal kasvas ETK Grupi netokäive kokku 420,3 miljonit eurot.

Võrreldes eelmise aastaga, oli kasv 7,5%. Suurimat tõusu näitas Konsumi kett, mis kasvatas käivet 10,3%.

Kokku sooritasid kliendid 2012. aastal ETK Grupi kauplustes üle Eesti 60,3 miljonit ostu.

ETK turundusdirektor Andres Lember ütles, et ettevõtte on plaanis ehitada uusi kauplusi piirkondadesse, kus ETK turupositsioon ei ole veel piisavalt tugev.

“Tuleb pakkuda teravat konkurentsi ja kasvatada oma turuosa,” kommenteeris Lember.

2013. aastal on ETK-l plaanis avada Pärnus Maksimarket. Lisaks avab ettevõtte viis Konsumit ja ühe A&O. Samuti on plaanis seitse Konsumit rekonstrueerida, neist neli tehakse ka suuremaks.

Praegu on ETK grupil 79 Konsumit, 7 Maksimarketit, 155 A&O kauplust, 20 E-ehituskeskuse kauplust ja 4 Tööriistamarketit.

ARIPAEV.EE

KÄIVET kasvatanud ETK juht Jaanus Vihand Konsumi ees.

FOTO: MEELI KÜTTIM

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik

www.wasp.ee info@wasp.ee tel 677 0155 mob 51 12 061

wasp project

Hansabussiga lennukile ei saa

Hansabuss sulgeb reisijate vähesuse tõttu bussiliini, mis ühendas Tallinna lennujaama, kesklinna ja sadamat.

Hansabussi tegevjuht Sergei Vahnitski ütles, et Hansabuss sulgeb liini number 90K, sest reisijate arv on vähenenud. “Reisijate arv on kahanenud peamiselt kahel põhjusel. Esiteks seoses mitme lennukompanii lendude arvu vähenemisega ja teiselt poolt 2012. aastal jõustunud lennujaama liikluskorralduse muudatusega, mille kohaselt viidi bussitransport lennujaama eest alla 0-korrusele,” ütles Vahnitski.

Kommertsliini avati Hansabussi, Tallinna Lennujaama ja Estonian Airi koostöös eelmisel aastal.

Hansabuss Grupi 2011. aastal käive oli 13,5 miljonit eurot.

ARIPAEV.EE

LIHA

HKScan müüs Kanada hobuseliha

Talleggi ja Rakvere lihakombinaadi omanikfirma HKScan mõonab, et müüs Soomes välismaist hobuseliha kohaliku liha sildi all. Soome toidutootjale Vaasan toimetatud hobuseliha oli paberite järgi kodumaine, kuid tegelikult pärit Kanadast, kirjutab Yle Uutiset. Liha kasutati Vaasani tootes Meetvurstisuiikale, kus pool lihast on sea- ja pool hobuseliha. HKScani teatas, et tegu oli inimliku eksempliga ja uus tooteinfo toimetati Vaasanile juba neljapäeval.

PANGANDUS

Pangad pakuvad Venemaal rublavõlga

Nii Venemaa pangad kui ka seal tegutsevad välispangad pakuvad rekordilistes kogustes rubla võlakirju, et rahastada laenu kasvu, kirjutab Bloomberg.

Sel aastal on pangad emiteerinud ligi 2 miljardi euro väärtuses rubla võlakirju, mis on uus rekord. Võrreldes eelmise aasta jaanuariga on tarbijalaenu arv kasvanud 39,6 protsenti, selgus Venemaa keskpanga statistikast.

MAAMAKS

Liidud tahavad võrdsemat maksuvabastust

Omanike keskkliit ja Maksumaksjate liit nõuavad kodualuse maamaksu vabastust ka ärirmaal elavatele ja kaasomandiga koduomanikele. Omanike keskkliidu peasekretär Priit Vargi ütles, et seadusandja kohtleb koduomanikke ebavõrdse ja see on vastuolus põhiseadusega. Maksumaksjate liidu juht Lasse Lehis täiendas, et vastuolusid on ka maamaksuseaduses, kus sätestatakse, et maksuvabastus kohandub isiku kasutuses olevale elamumaale. “Kuna korteriomani kasutab ainult elamu-, mitte ärirmaad, ei tohiks tal le laieneda ka maamaksukohustus,” lausus Lehis. Ta peab ebaõiglasel tekkinud olukorda, kus korterelamutes elavad koduomanikud said maamaksuteatud, mille järgi tuleb neil tasuda rohkem kui varem.

Läti euro tulekuks valmis

Läti täidab kõik tingimused, et järgmisest aastast euro käibele võtta, ütles Läti peaminister Valdis Dombrovskis reedel Riias peetud konverentsil.

Samal konverentsil märkis Läti rahandusminister Andris Vilks, et 4. märtsil teeb Läti valitsus otsuse küsida ELilt hinnangut, kui valmis riik euroks on. “Paistab, et nad on igati hakkamas,” kommenteeris agentuurile Bloomberg Royal Bank of Scotlandi analüütik Mohammed Kazmi. “Inflatsioon on alenenud, eelarvedefitsiit on kokku tõmmatud, seotud kurs on vastu pidanud. Kõigi nende näitajate järgi paistab, et nad saavad 2014. aastal euro.” Euroopa Komisjoni prognoosi järgi kasvab Läti majandus tänava Balti riikidest kõige kiiremini, 3,8%.

ARIPAEV.EE

33%

VASTANUIST pooldas TNSi jaanuaris Lätis korraldatud küsitluse järgi eurot.

PEAMINISTRID Andrus Ansip ja Valdis Dombrovskis rääkimasid 2011. aastal Eesti eurole ülemineku pärast. Tõenäoliselt on järgmisel aastal Läti kord. FOTO: VEIKO TÖKMAN

Brittide reiting langes

Reitinguagentuur Moody's teatas, et jätab Suurbritannia ilma tiptasemel AAA reitingust. Agentuur kahtleb riigi majanduse kasvuväljavaadetes ja näeb raskusi riigi rahanduse parandamises. Moody's kärpis reitingut ühe pügala võrra, kuid lisas stabiilse väljavaate.

Moody'se analüütik Sarah Carlson kommenteeris agentuurile Bloomberg, et Suurbritannial on märkimisväärsed eelarveprobleemid. “Kasvav võlakoo-

rem ja vähenenud puhvrid võimalike šokkide leevendamiseks on nende laenuvõime meie silmis langetanud tasemele, mis vastab pigem Aal järgu reitingule,” lausus ta.

Surve rahandusministri. Investoreid pole reitingukärped sageli häirinud. Näiteks ei olnud erilist mõju sellel, kui USA, Jaapan ja Prantsusmaa tippreitingust ilma jäid.

Küll aga tõstab langus poliit-

tilist survet rahandusminister George Osborne'ile, keda opositsioon on juba ammu ärgitanud ränka kärpekava leevendamata. Osborne'i kärped peaksid eelarvedefitsiidi vähendamata tulevaks aastaks 6%-le SKPst.

Reedel avaldas Euroopa Komisjon värsked prognoosid, mille järgi kasvab Suurbritannia võlakooem tänava 95,4 protsendile SKPst ja tuleval aastal juba 98%-le.

ARIPAEV.EE

SÄÄSTU KLÕPS teeb Sinu elektriarve sõbralikumaks!

3. MÄRTSINI
SÕBRA-
HINNAGA!

SÄÄSTU KLÕPS garanteerib soodushinna 6 kuuks! Liitu enne 3. märtsi veebis www.elektrum.ee või helistades 800 5555

Tunne säästmisest rõõmu!

elektrum
LÜLITA PAREMAKS

ERASTAMISAGENTUURI kunagine juht Väino Sarnet sai oma toonase tegevuse eest presidentilt Valgetähe III klassi teenetemärgi.

EESTI VABARIIK 95

Eesti tänas ettevõtjaid.

President jagas teenetemärke

Vabariigi aastapäeva puhul andis president Toomas Hendrik Ilves Kadrioru kunstimuuseumis kätte teenetemärgid tublide inimestele nii Eestist kui ka välismaalt. Valitute hulka pääses seekord ka kümme ettevõtluse vallas tegutsevat inimest.

A RAUL MEE
raul.mee@aripaev.ee

BALTIC WORKBOATS-i üks omanikest Margus Vanaselja on just saanud Valgetähe IV klassi teenetemärgi kavaleriks.

VALGETÄHE VI klassi teenetemärgi sai ka suur-ettevõtja Vladimir Volohhonski.

KAUAAEGNE Leiburi juht Ants Promann pälvis Valgetähe IV klassi teenetemärgi Eesti leivatööstuse kauaaegse edendamise eest.

TEENETEMÄRKIDE saajate nimel esines kõnega ettevõtja Allan Martinson, keda tunnustati Valgetähe IV klassi teenetemärgiga.

Üks 99st teenetemärgist tunneb rõõmu imetlevatest pilkudest.

ABLOY® ilmastikukindel ripplukk toimib tõrgeteta ka paukuvas pakases!

Ripplukule on lisatud hermeetiline kaitsekork.

ABLOY®

www.abloy.ee

MERE- JA VABA AJA MESS
1.-3. märtsil

Reedel, 1. märtsil 12.00 - 19.00
Laupäeval, 2. märtsil 10.00 - 18.00
Pühapäeval, 3. märtsil 10.00 - 17.00

mere mess
1.-3. märtsil 2013
EESTI NÄITUSTE MESSIKESKUSES

EESTI NÄITUSTE MESSIKESKUSES PIRITA TEE 28, TALLINN

LISAINFOT MESSI KOHTA LEIATE MESSI KODULEHILT: WWW.MEREMESS.EE

EESTI NÄITUSED

HANSABUSS

KOMINSUR

REMEDIA

ECKERÖLINE

Lafgo

SPILLERANO

PRIVILEEG

ainult Äripäeva lugejale

Teater NO99 etendus

Teater NO99 uue lavastuse „Iga eht südamelöök“ sisse- ja väljajuhatusena etendus Äripäeva ja Privileegi klientidele. Ene-Liis Semperi ja Tiit Ojasoo uus lavastus, mis on inspireeritud Juhani Liivi luulest, on nagu püstolilask meie pragmaatilise argielu pimedas öös: hele sähvatus, kontsentreeritud ja vabastav. Laval kogu NO99 trupp. Enne etendust toimub sissejuhatus lavastusse, pärast etendust aga kohtumine lavastajaga. Saab kuulda lavastuse tausta kohta, saab küsida küsimusi, saab sammukese lähemale sellele, miks on valitud meie elude mõtestamiseks just säärsed kujundid.**

25 €

ELUS ON VÄHE NEID, KELLEL ON PRIVILEEG. ÄRIPÄEVA LUGEJANA* KUULUTE KINDLALT NENDE HULKA. PRIVILEEG ON UUS EKSKLUSIIVNE OSTUKESKKOND, MIS AVAB TEILE UNIKAALSETE PAKKUMISTE MAAILMA. PAKKUMISED ON TEIE JAOKS HOOLEGA VALITUD JA PANDUD KOKKU ÄRIKLASSILE OMASEL TAILOR-MADE-PÕHIMÕTTEL. NENDE SISUKS ON KVALITEET NING KORDUMATU LISAVÄÄRTUS, MIDA SAAVAD NAUTIDA ÜKSNES VALITUD. VAADAKE JA VEENDUGE ISE: PRIVILEEG ON OMA NIME VÄÄRT.

* Äripäeva lugejateks loetakse eraisikutest tellijaid ja Äripäeva tellinud ettevõtete töötajaid.

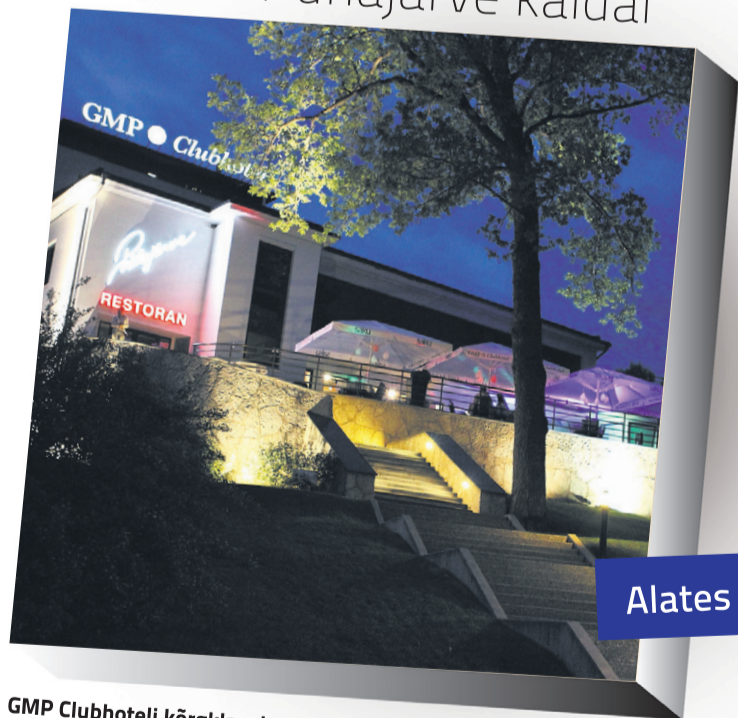
Aserbaidžaaani mägimatk

Vaid 890 €

Seiklusklubniku tailor-made Aserbaidžaaani mägimatk Shahdagi tippu. Valige seltskond, vaadake 4243 m kõrguselt alla oma senisele elule ja avastage, et selle otsusega ületasite Teie oma bossi mäekõrguselt. Aserbaidžaan on uus ja eksklusiivne sihtkoht 2013. aasta vallutusteks. Aserbaidžaan on seiklushimulistele mitmes mõttes ihaldusväärne. Turiste seal veel väga palju pole ning sinna saamiseks tuleb läbida keeruline lubade ja viisade kadalipp. Inimesed on Kaukaasiale omaselt lahked ja suhtlusaltid. Loodus oma kaunite vaadete kutsus avastama ning söök ja jook viivad lausa keele alla. Reis toimub 04.07-13.07.2013.

Luksus Pühajärve kaldal

Alates 175 €

GMP Clubhoteli kõrgklassi majutus ja elamuslik pimeõhtusöök. Tundke mõnu luksusest maalilise Pühajärve kaldal ja veenduge, et gurmee-elamusi saab nautida kõigi meelte kaudu. Saate valida ka lihtsa kahepäevase luksusliku puhkuse Eestis ainulaadses majutusasutuses, mille restoran on üks Lõuna-Eesti parimaid. GMP Clubhotel Otepääl on Eestis ainulaadne majutusasutus. Restoran on avatud igapäevaselt kõigile külastajatele ning seda peetakse Lõuna-Eesti piirkonna parimaks toidu- ja meelelahutuskohaks. 300 m jalutuskäigu kaugusele jääb spaa ja puhkekeskus. Golfväljakud asuvad vaid 4 km kaugusel.***

Motörheadphönes kõrvaklapid

49-129 €

Maailma uus tippbränd muusikaarmastajale – Motörheadphönes. Kui Te armastate muusikat niivõrd, et soovite seda vaid endale hoida, siis on see uudis just Teile. Hi-Fi-kõrvaklapide uusim tase. Rokkaritelt neile, kes rokiavad oma sisimas. Me kõik armastame bassikõla tekitatud sügavat madalat ja sooja tunnet, mis paneb meie keha värisema. Kõla müristab läbi Teie rinna ja tekitab tunde, et see tuleb kusagilt seestpoolt, mitte kaugemal asuvast kõlarist. Proovi ja roki!****

Vaata kõiki pakkumisi: privileeg.aripaev.ee

** Etendus toimub 6. märtsil algusega 19.00 Teater NO99s. Sissejuhatus etendusse algab kell 18.30 teatri puhvetis. *** Pakett (175 eurot) sisaldab: 1 öö majutust GMP Clubhoteli sviidis Saku Kuld, hommikusöök (tuukse spetsiaalselt hommikul tupp), üllatuslik kolmekäiguline pimeõhtusöök Pühajärve restoranis kahele (erimenüü koos veinidega; klientide silmad on seotud, et pakkuda erilist elamust), hiline väljakirjutamine kell 15.00 (võimaluse korral), vabal valikul 1 h tasuta privaatsauna hotelli katusekorruse saunakompleksis, saabumisel puuviljajavaagen ja teravitjook hotellitoas. Ööbimiseks aprill-mai; september-november, pühapäevast neljapäevani. Vaata muid pakette veebilehelt privileeg.aripaev.ee. **** Valik: Motörheadphönes Motörizer – 129 eurot, Motörheadphönes Iron Fist – 119 eurot, Motörheadphönes Bomber – 99 eurot, Motörheadphönes Overkill – 59 eurot, Motörheadphönes Trigger – 49 eurot.

EUROALA KRIIS

Majanduses jätkub langus.

Eesti ujub vastuvoolu

Ä SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Kohanemisvõime on taganud Eesti majandusele euroala kõige kiirema kasvutempo, kuid rahaliit tervikuna on alles keerulises seisus, selgub Euroopa Komisjoni reedel avaldatud majandusprognosist.

Veel kolm kuud tagasi loodetud kasvu taastumise asemel jätkab euroala majandus teist järjestikust aastat languses. Rekordiline tööpuudus aina kasvab.

Miinusesse annavad kaaluka panuse "kala-riigid". See on Ameerika ja teiste välisinvestorite seas maad võttev uus koondnimetaja euroala probleemsetele riikidele "sigariikide" asemel (PIGS – raskustes euroala riikide ingliskeelsete nimede esitähedest), mille puhul kardeti eelkõige eurost välja kukkumist.

"FISH" ehk kala on aretatud Saksamaa järel euroala suurima majandusega riikide nimedest (Prantsusmaa, Itaalia, Hispaania, Holland), mille puhul on põhimure olematu või ülimaldal majanduskasv, kirjutas "uuest terminist" ajalehe Financial Times kolumnist Gilian Tett.

Investorid tunnistavad, et alahindasid, milleks Saksamaa euro koos hoidmiseks võimeline on.

”**Lähemast minevikust on mõni indikaator juba julgust andev ning tulevikust paistab investorite usalduse kasv.**

Rahandusvolinik Olli Rehn reedesel pressikonverentsil. FOTO: AFP/SCANPIX

Kuid nüüd on tähelepanu taas koondumas euroala riikide struktuursetele probleemidele. "Iva on selles, et Ameerika (ja teiste rahvusvaheliste) investore jaoks on fundamentaalsed küsimused euroala poliitilisest ja majanduslikust struktuurist alles vastuseseta," märkis Tett.

Riigiti on arengud väga erinevad. Nii on Saksamaa värskest kärbitud kasvuprognosist hoolimata jätkuvalt klass omaette. Tuleval aastal prognoosib komisjon Saksamaa majanduskasvu kiirenemist juba kahele protsendile, millele suur osa euroalast lähedale ei jõua. "Samal ajal kui enamik euroalast oigab reformipaine, kärpette ja majanduslanguse käes, jätkab Saksamaa mängimist omaette liigas," kommenteeris agentuurile Dow Jones ING panga ökonomist Carsten Brzeski.

Saksamaa ettevõtjate ja investorite usaldus on järsult paranenud, mida ei saa öelda näiteks Prantsusmaa kohta.

Vastutulek. Rahandusvolinik Olli Rehn näis reedel majandusprognosist tutvustades vihjavat, et Prantsusmaa on reformidega siiski õigel kursil ja võib saada lisa-aega. Sellele loodab ka Prantsuse rahandusminister Pierre Moscovici.

Analüütikutele teeb aga Prantsusmaa ja Saksamaa lahku triivimine muret, kuna see raskendab euroala probleemide lahendamist. Prantsusmaa pole aga ainus riik, millel on raske Saksamaaga sammu pidada. Prognoosi järgi on euroalal täna-

vu languses seitsme riigi majandus. Viimasena liisandus Itaaliale, Hispaaniale, Portugalile, Sloveenia, Kreekale ja Küprosele euroala suurusel viies majandusruum Holland, mis on seni Euroopas üks viimaseid tippreitinguga riike.

Hollandi probleem on kiiresti visisema hakanud kinnisvaramull, mis õonestab euroala ühe suurima võlakooama all majapidamiste kindlustunnet.

Neljast suuremast pangast kolm on välisabi vajanud, viitas agentuur Fitch, kui muutis veebruari alguses Hollandi reitinguväljavaate negatiivseks.

Raskustes riikide nimekirj endiselt pikk. Abiprogrammi riikidest jätkub Kreekas majanduslangus tänavu kuudandat aastat ning töötuse määr kasvab 27 protsendile. Portugalis ületab töötus 17% piiri ning ilmselt vajab riik defitsiitide kärpimiseks lisa-aega. Iirimaa seevastu rühub käenduse alt väljapääsu suunas.

Lisa-aega rahanduse korrastamiseks vajab tõenäoliselt ka Hispaania, kus töötus on lähedal 27 protsendile ning eelarvedefitsiit komisjoniga kokku lepitust üle kahe korra suurem. Itaalias, kus täna jätkuvad parlamendivalimised, on Mario Monti valitsuse kärpekuur süvenevast majanduslangusest teinud teravaima kampaaniateema.

Tulevaks aastaks on komisjon optimistlikum – euroalal oodatakse majanduskasvu taastumist. Finantsturgude optimismi Euroopa reaal-majandus aga esialgu veel ei tunne.

Ä **Tasub teada Rõõmustamiseks pole erilist põhjust**

0,3% SUURUST SKP LANGUST prognoosib Euroopa Komisjon euroalal tänavu alles novembris prognoositud kasvu asemel **SUURIMA MAJANDUSRUUMI SAKSAMAA** SKP kasvu kärpis komisjon tänavu 0,5%-le, tuleval aastal kiireneb kasv 2%-le

EUROALA TÖÖPUUDUS kasvab tänavu 12,2%-le tööealisest elanikkonnast

EUROALA KESKMINE INFLATSION aeglustub 1,8%-le, keskpangal võimalus intresse kärpida

EUROALA KESKMINE VÕLATASE osakaaluna SKPs kasvab tänavu 95,1%-le ja jätkab sama trendi tuleval aastal, suurima defitsiidiga riigid on Kreeka (175,6%) ja Itaalia (128,1%)

EUROALA KESKMINE EELARVEDEFITSIIT langeb tänavu alla 3% taset SKPst, suurima defitsiidiga on tänavu Iirimaa (7,3%) ja Hispaania (6,7%)

Ä **Võrdlus "Sigade" asemel "kalad" ehk kollapsi asemel kidur kasv**

SKP muutuse prognoos protsentides 2013 2014

KALA-RIIGID (FISH)

- Saksamaa järel suurima majandusega

(F) Prantsusmaa	0,1	1,2
(I) Itaalia	-0,1	0,8
(S) Hispaania	-1,4	0,8
(H) Holland	-0,6	1,1

SIGA-RIIGID (PIGS) – raskustes ääreala

(P) Portugal	-1,9	0,8
(I) Iirimaa	1,1	2,2
(G) Kreeka	-4,4	0,6
(S) Hispaania	-1,4	0,8

EESTI LÄHIRIIGID

Läti	3,8	4,1
Leedu	3,1	3,6
Soome	0,3	1,2
Rootsi	1,3	2,7
Venemaa	3,7	3,9

ALLIKAS: EUROOPA KOMISJON

Eestis kiireim majanduskasv

Eestile prognoosib Euroopa Komisjon tänavu majanduskasvu 3%, mis jääb alla Lätille ja Leedule, kuid on kiireim kasv rahaliidu riikide seas. Ka tööpuuduse vähenemisega ujub Eesti euroala keskmise trendiga võrreldes vastuvoolu.

Sarnaselt rahandusministeeriumiga prognoosib komisjon, et aasta teisel poolel taastub Eesti peamiste kaubanduspartnerite majandus ning kasvueduriks saab jälle eksport. Suuremat rolli võiks selles edaspidi etendada ka Venemaa turg. Avaliku sektori investeeringud Eestis vähenevad, kuna kvoodiraha saab otsa. Osaliselt korvab selle erasektori

5,4

protsenti peaks Euroopa komisjoni hinnangul kasvama palk Eestis tänavu, tuleval aastal 6,1%.

investeeringute kasv, mille tingib ettevõtete ekspordivõimluse suurenemine. Palga reaal-kasvuks ootab komisjon vastavalt 1,8 ja 2,9 protsenti.

Kasutatud BÜROOMÖBEL

Tähetorni 21-j, Tallinn
E-R 10-17
Tel 55 26 608
www.Apunek.ee

KAARDID ENNUSTAVAD
Tel 900 1727 • 24 h
Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis: www.hiromantia.eu

Nurmiko Aiandipood
Tel 673 7530, aiandipood@nurmiko.ee
Parim valik tulpe uuenenud Nurmiko Aiandipoo
www.nurmiko.ee

Äri teenuste rubriigi standardreklaam
42x26 mm hinnaga 15€
Reklaami tellimine: reklaam@aripaev.ee
Tel 667 0105 • faks 667 0200

SUUNAMUUTUS

Pane kontor roheliselt töötama.

Sääst rahakotile ja keskkonnale

LAURA MALLENE
laura.mallene@aripaev.ee

Motivaatoreid kontorielu rohelisemaks muutmiseks on väga palju: parem maine, parem keskkond töötajatele ja ka arvestatav rahasääst. Ning roheliseks muutmiseks on ka põhjust: hinnanguliselt tarbivad kontorid 40 protsenti maailma toorainest ja ressursidest, seda energia, vee jt loodusvarade tarbimise ning jäätmete ja heitmete tekitamise kaudu.

Oma keskkonnasõbralikkust demonstreerivad uhkelt nii Google'i kui ka Apple'i kontorid kogu maailmas: ettevõtetes on mh kasutusel elektriautod ning töötajaid julgustatakse jalgsi tööle tulema või kasutama jalgratast. Keskkonnasõbralik kontor on kogu maailmas leviv trend ja sellele on mõtlema hakanud ka osa Eesti ettevõtjaid.

Kuigi "roheliselt mõelda" võib ka iseseisvalt, on selleks ettevõtjatele appi tulnud mitu organisatsiooni. Näiteks Säästva Eesti Instituut on käivitanud pilootprojekti, mis pakub lahendusi kontori elustiili muutmiseks. Maailma Looduse Fond (WWF) on mõelnud välja büroodele keskkonnasüsteemi, mille eesmärk on süsihappegaasiheitmete ja ökoloogilise jalajälje vähendamine.

WWFi Green Office'i märgi sai hiljuti Technopolis Ülemiste kontor. Sama märgi kannavad mitu Technopolise kontorit ka Soomes. Ettevõtte näeb roheliseks muutmises palju head. "Oleme välja arvutanud, et Technopolise Green Office'i märgidega kontoris on näiteks kahepoolese printimisele ülemineku võimalik aasta jooksul kokku hoida kuni 100 000 eurot. Kontorite keskkonnasüsteem toetab ka energiakulu ja jäätmekoguste ning nendest tekkivate halduskulude vähenda-

TECHNOLISE kontor on muude keskkonnasõbralike harjumuste kõrval juurutanud ka jäätmete sorteerimise. FOTO: ANDRAS KRALLA

mist," töö ettevõtte arendusteenuste projekti juht Tõnis Pechter. Vähem oluliseks ei pea firma ka lihtsalt head enesetunnet, mis tekib säästlikus kontoris majandades.

Green Office märgi taotlemisprotsessi osana komplekteeriti Technopolise kontoris eraldi meeskond, kaardistati hetkeseis, pandi kirja keskkonnapõhimõtted ja kontori põhine keskkonnaprogramm. Näiteks parandati prügisorteerimise korda, loobuti ühekordseks kasutamiseks mõeldud nõudest, hakati suuremat tähelepanu pöörama energiasäästule, soetati CO₂ mõõtmise aparaat ning defineeriti kolm keskkonnasäästu näitajat, mille tulemusi hakatakse raporteerima igal aastal. Töötajad võtsid Pechteri sõnul kontseptsiooni algusest peale hea meele ja huviga vastu.

DHL Estonia ja Starman võtavad osa Säästva Eesti Instituudi projektist. "Kõige suurem muudatus, mille käivitasime selle aasta alguses, on uus, keskkonnasäästlik küttesüsteem," ütles Starmani kommunikatsioonispetsialist Kristi Reiland. Uus süsteem kasutab ära Starmani peajaama ja serveripargi jahutamisel tekkiva jääsoojuse kontori ruumi kütteks ja sooja tarbevee tootmiseks.

"See on üks tõeliselt äge süsteem, mis kasutab ära tekkivad ressursid ja võimaldab küttekuludel kokku hoida ca 96%. Lisaks loomulikult prügi sorteerimine, ja kogu kasutuskõlbmatu tehnika saadame utiliseerimise," rääkis Reiland. Tehnika soetamisel järgib ettevõtte rahvusvahelist keskkonnamärgist RoHS. Paberi kokkuhoidmiseks alustati elektroonilisele süsteemile üleminekut.

"Seega võime öelda, et aasta 2013 on meil alanud tõeliselt rohelise kontori egiidi all," sõnas Reiland. Roheline kontor loob tema sõnul parema töökeskkonna ja annab ka märkimisväärset kulude kokkuhoidu. See annab ka lisaväärtust, tõstes töötajate keskkonnaalast teadlikkust ja motivatsiooni. "Sest uhke tunne on töötada vastutustundlikus ettevõttes," sõnas Reiland.

DHLi keskkonnajuht Laire Suurvälgi ütles, et nende ettevõtte on kontoris ökoloogilisi põhimõtteid järginud juba nii kaua, et ilma ei kujutataks tegevust ettegi. Rohelise kontori põhimõtete järgimine annab tema sõnul lisaväärtust ettevõttele, tema töötajale ja ka klientidele. "Ei tasuks unustada, et otsene seos on ka keskkonnaressurside mõistlikuma ümberkäimisega," lisas Suurvälgi.

Ettevõtte on seadnud endale keskkonnaalase eesmärgi vähendada CO₂, mille saavutamisele aitavad kaasa mitmed rahvusvahelised põhimõtted ja standardid. Keskkonnaalaste eesmärkide täitmist mõeldakse ettevõttes pidevalt ning nendest tulemustest informeeritakse ka teisi töötajaid.

Peale selle on DHLi kontoris loodud võimalused jäätmete liigiti sorteerimiseks, koopiapaberi korduvkasutamiseks ja lahendused elektrisäästuks. "Selliseid väikseid keskkonda säästvaid nippe on meil kasutusel palju ning töötajad on need põhimõtted hästi omaks võtnud. Püüdlime pideva parendamise suunas ning oleme avatud uutele võimalustele. Näiteks oleme oma printimislahenduse täiustanud tasemele, mis aitab vältida asjatu väljatrükke," rääkis Suurvälgi.

Lisaks peab ettevõtte oluliseks klientide ning allhankijate teadlikkuse tõstmist. "Näiteks eelistame kliendilepingute digitaalset allkirjastamist ning koolitame allhankijaid säästva sõidustiili alal," sõnas Suurvälgi.

"Ettevõtte lisaväärtus võib olla nii finantsiline, kulude kokkuhoid mõne säästva lahenduse rakendamisel kui ka ettevõtte mainet puudutav – kes ei tahaks töötada tööandja heaks, kes tagab mõnusa töökeskkonna ja peab oluliseks roheliste põhimõtete rakendamist, või teha koostööd ettevõttega, kus keskkonnajuhtimissüsteem hästi toimib ning ettevõtet külastades silmaga nähtavaid tulemusi näed?" töö Suurvälgi esilepluse. Sel aastal tunneb DHL uhkust selle üle, et on vastutustundlike ettevõtete indeksis teeninud ära pronksi taseme.

Üks küsimus Kust alustada?

KRISTI REILAND
Starmani kommunikatsioonispetsialist

Alustada võiks väiksest ringkäigust oma ruumides. Korra igapäevartuiniinist välja tulla ja vaadata uue pilguga, mida saaks muuta. Alustada võib ju kõige lihtsamatest asjadest, nagu prügi sorteerimine, paberikasutus, elektrienergia tarbimine jne. Abi võib olla ka rohelise kontori projektis osalemisest, sest siin jagatakse infot, näpunäiteid, ideid ja kogemusi.

LAIRE SUURVÄLGI
DHLi kvaliteedi-, keskkonna- ja kommunikatsioonijuh

Alustada võiks lihtsatest asjadest ning tasapisi. Lisaks rakendatavatele põhimõtetele, olgu see siis koopiapaberi kokkuhoid, energiatõhusus või mis-ki muud, on olulisel kohal eeskujuga näitamine ning seda eelkõige juhtkonna tasandil. Kui juhtkond valdkonda ei usu, ise sellesse ei panusta ega eeskujuga näita, siis on raske ka mis tahes väiksemat muudatust teha. Soovitame välja koolitada võtmegrupp töötajaid, sh kaasata juhtkonna liikmeid, ning alustada ettevõtte spetsiifikast tulenevalt sellega, millega näete, et on kõige kergem algust teha. Kui lihtsamini rakendatavad põhimõtted on juba omaks võetud, siis saab edasi liikuda.

Mis on mis

EUROOPA ROHELISE KONTORI PROJEKTI eesmärk on välja töötada suunised ja töövahendid, mis aitavad muuta kontorid keskkonnahoidlikeks ning suurendada töötajate keskkonnaalaseid oskusi ja teadmisi. Et saada roheliseks kontoriks, tuleb organisatsioonil järgida kindlaid põhimõtteid alates ettevõttele keskkonnaalaste eesmärkide seadmisest, töötajate keskkonnateadlikkuse tõstmisest kuni kontoris energia säästmise ja jäätmete käsitsemiseni. Lisainfo: www.eugreenoffice.eu

VASTUTUSTUNDLIKU ETTEVÕT- LUSE INDEKS aiab ettevõtetel analüüsida, kuidas tegutseda keskkonna suhtes vastutustundlikult ja kujundada nii jätkusuutlikku ärimudelit. Lisainfo: www.csr.ee.

EST KINNISVARA

EST Kinnisvara on investeerimiskliendi esindaja ja investeringute haldaja Eestis alates 2003. aastast.

OSTAME ÄRIKINNISVARA

Pakkumised saata info@estkinnisvara.ee
Eva Kams 529 1451 www.estkinnisvara.ee

OSTAME PÕLLU- ja METSAMAAD

Pakkumised saata maakohht@maakohht.ee
Joel Peetsu 527 9206
www.maakohht.ee

Üürile anda kontoripinnad

Eesti kõige prestiižsemas büroohoones!
Suurused 8–1000 m²
Lisaks virtuaalkontorid ja koosolekuruumide rent

Täpsem info: Petrasol
Ville Ryyänen, tel 5646 4458
ville.ryyänen@petrasol.ee

PETRASOL
business services

Ostame kasvavat metsa, metsakinnistuid ja metsamaterjali.

Metsa ülestöötamine ja transport.

Metsa istutamine.

hansamets

Info telefonil 50 60 777
www.hansamets.ee

KAANON
KINNISVARA

Ostame kinnisvara
Harju- ja Tartumaal
Tel. 53 488 966, tehing@kaanon.ee

Võtame müüki
kinnisvara, konsultatsioon tasuta

Hindamised
(kõikidele pankadele, s.h. finantsaruandluseks)

www.kaanon.ee

Endla 6, Tallinn 10140 Telefon: 6659585
Riia 24, Tartu 51010 Telefon: 7350850

Tea, mis toimub!

ehitusuudised.ee

Ä Pane tähele Nipid kontorijuhile

1. TEHKESELGEKS, kui palju teie kontoris paberit kulutatakse. Mõõtkte ära möödunud aasta või paari kontripaperi tarbimine ja analüüsi muutuseid. Kui paberitarbimine on suurenenud, siis tasub uurida, mis suurenenud tarbimist põhjustab. **PRINTIGE** vaid hädavajalikke dokumente. Kui printimine on möödapääsmatu, siis printige paberi mõlemale poolele. Viige kontoris sisse reegel, et prinditakse ja koopiaid tehakse reeglina kahepoolsetena. Nii võite saavutada kuni 50% paberisäästu.

2. KASUTAGE kasutajat tuvastavat printerit ja koopiomasinat. Juba teadmine, et iga prinditud dokument on jälgitav, distsiplineerib töötajaid.

3. KOOSOLEKUID korraldades eelistage tavalist tahvlit pabertahvli.

4. EELISTAGE digiallkirjastatud dokumente. Nii väldite paberi-, transpordi- ja ajakulu.

5. MUUTKE arvuti ja printeri õhtune väljalülitamine kohustuslikuks. Nii säästate elektritarbimise arvel kuni 20%.

6. INVESTEERIGE uutest arvutimonitoridesse. Kontoris asendage päevinäinud arvutimonitorid moodsamate LCD-ekraanidega. Kui kasutate monitori kuni ka-

heksa tundi päevas, võib aasta-
ne kokkuhoid olla 100 000 W.

7. PUHASTATUD lampidega saate valgust kogu makstud raha eest ja puhaste akendega on lambivalgust vaja harvem. Pange kirjutuslauad sinna, kus on võimalik maksimaalselt ära kasutada loomulikku valgust. Eelistage tööruumides heledaid seinu, lagesid ja põrandaid. Kasutage päevavalguse peegeldamiseks peegleid.

8. KÜTKE kontorit mõistlikult. Kui teie kontor on nii soe, et te peate pidevalt akent lahti hoidma, siis tasub kütet lihtsalt vähemaks keerata.

9. UURIGE, kas teie kontoris on olemas võimalusi, mil viisil vähendada prügi teket. Tehke näiteks ühised sellelemaalsed mõttetalgud. Prügi ennetamine on alati tõhusam kui selle taaskasutamine või sorteerimine.

10. SORTEERIGE prügi ka kontoris. Näiteks raisku mineva paberi hulgast saab aru alles siis, kui olete hakanud paberit muust sodist eraldi koguma. Iga taaskasutatava paberi tonni kohta jääb raiumata 17 puud.

11. PAIGALDAGE oma ettevõtte parkimisplatsile rattahoidjad, et ka rattaga klientidel ja rattaga töötajatel oleks mugav. Mainige kindlasti ka oma kodu-

lehel, et olete rattaga tulijatele kasulik valik.

12. PALJUD firmad on oma kodulehele liisanud põhjaliku juhendi, kuidas tulla kohale autoga, aga unustanud ära auto-
ta liiklejad. Hinnake ka "neljarattalise sõbrata" kliente. Neid võib majanduslanguse tingimustes olla oodatust rohkem.

13. SÕBRUNEGE taimedega. Töölaual elutsev taim pole seal ainult silmailu pakkumiseks - see on ka looduslik filter, mis imeb endasse õhus leiduvad saasteained ning taastab samal ajal hapnikuvarud. Samuti aitab taim reguleerida õhuniiskust ja -temperatuuri. Toataimed kaitsevad ka erinevate haigustekitajate eest. Uuringud näitavad, et toataimede olemasolu vähendab märgatavalt üleväsimuse tekkimist ning võimalust jääda külmetushaigustesse.

14. OSTKE kontoritarbeid *second-hand* poodidest. Ostes kasutatud kontoritarbeid ja mööblit, ei säästa te ainult raha, vaid vähendate ka nõudlust uute toodete tootmise järele.

15. ÄRGE jätke keskkonnasõbralike muudatuste ideid pelgalt enda teada, vaid püüdke koos kolleegidega leida lahendused - juba üheskoos mõtlemine loob positiivset energiat.

ALLIKAS: BIONEER.EE

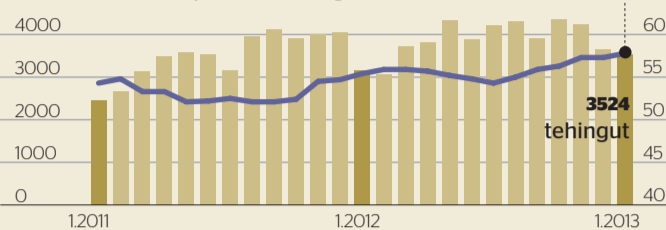
Reparo!
www.reparo.ee

ÄRIPINDADE
EHITUS, REMONT,
SISEVIIMISTLUS

Ä Võrdlus

Jaauaris hinnatõus jätkus

kinnisvaramulli indeks ja kinnisvaratehingute arv, 100=02.2007

Laiapõhjaline kinnisvaramulli indeks näitab Eesti kinnisvara väärtuse muutust. Arvutatakse igakuiselt maa-ameti ja portaali KVEE andmete põhjal, aluseks võetakse andmed nii elamis- ja äripindade kui ka maa kohta. Indeksi väärtus oli 100 punkti tasemel veebruaris 2007, mil kinnisvara väärtus oli kõrgeimal tasemel.

ALLIKAS: SEVEN REAL ESTATE ADVISORS

Rahulik tõus jätkub

Kinnisvaramulli indeks, mis võrdleb kinnisvara praegust väärtust buumi tipuga, on nüüd 57,8 punkti tasemel. Aasta esimese kuuga tõusis indeksi väärtus võrreldes detsembriga 0,9% ning aastatagusest on indeks 4,3% võrra kõrgemal.

Kui lõppenud aasta viimasel kuul hinnatase stabiliseerus, siis see aasta on alanud taas rahuliku tõusu jätkumisega. Selle taga olid indeksi korterite, elamumaa ja ärimaa hinnad. Samas pidurdasid indeksi vää-

tuse kasvu tootmismaa hinnad ning maade pakkumishinnad.

Tehingute arvu poolest oli turg jaauaris tavapäraselt vaiksem kui detsembris, võrreldes eelmise aasta jaauariga sõlmiti 11% rohkem tehinguid. Ostu-müügitehingute arv, mis moodustab tehingute koguarvust ca 80%, kasvas võrreldes mullusega 21% võrra. Korterturg on jätkuvalt aktiivne. Aktiivsuse kasvu on olnud märgata ka väljaspool Tallinnat.

SEVEN REAL ESTATE ADVISORS

40

protsenti maailma toorainest ja ressursidest tarbivad hinnanguliselt kontorid.

ALLIKAS: SÄÄSTVA EESTI INSTITUUT / STOCKHOLMI KESKKONNAINSTITUUDI / TALLINNA KESKUS (SEI TALLINN)

Üür: 3,5 €/m² + km + kk

Ingmar Saksing
Maakler
Mob: +372 501 3320

Üürile anda äripind Pärnus, Papiniidu 5A/1

Üldpind 600 m². Suured vitriinaknad. Tasuta parkimine hoone ees.

Ingmar Saksing, +372 50 13 320

www.lvm.ee

kinnisvara

ÄRIPÄEV 25. veebruar 2013
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

ÄRILAUSE

Teet Soorm: Riik ei koordineeri valdade tööd ja paljudes valdades on otsustajad sõna otseses mõttes moked.

ASI Tallegg juhatuse esimees peab tegemata haldusreformi tõsiseks ohuks Eesti riigi alustaladele.

ÜKS KÜSIMUS

Eile tähistas Eesti Vabariik oma 95. aastapäeva. Mis võiks olla viie aasta pärast, Eesti Vabariigi 100. sünnipäeval teisiti?

TOOMAS SILDMÄE
kinnisvaraarendaja

Tahaks, et Eesti ühiskond suudaks taas hinnata neid väärtusi, mis ühendasid meie ühiskonda 1990ndate alguses taasiseseisvumise aegadel. Praeguseks oleme kaugenenud tolle aja ideaalidest. Oleme väärtusi maha müüdnud või siis neid ära unustanud. Igatsen väga seda aega, kui igal inimesel, alates kojamehest ja lõpetades presidendiga, valutas süda Eesti riigi pärast.

JAAN PILLESAAR
ASI Helmes juhatuse esimees

Soovin riigimajanduslikku julgust oluliste otsuste tegemisel. See tähendaks madalamaid tööjõumakse, õhemat riiki ja immigratsiooni mõistlikku liberaliseerimist. See tähendab majanduse kasvule ja tööõhõive tõstmisele suunatud samme. Õhem riik tähendab riigiettevõtete erastamist ja haldusreformi.

JÜRGEN LIGI
rahandusminister

Suhtumine võiks olla teistsugune - rööm edusammudest, nii enese kui riigi omadest. Sõimamise ja virisemise ajastu võiks selleks ajaks läbi saada ja negatiivne tähelepanu, nii sõnades kui ka tegudes, keskenduda tõelistele probleemidele.

LUGEJA ARVAB

Pärast ülekaalukat võitu Tallinnas teatab Savisaar parteijuhhi kohalt tagasiastumisest ja oma igavesest pühendumisest tallinlaste kaitsmisele. Kadri Simson saab lõpuks kauaoodatud parteijuhhi koha ning ministritooli. Tuleb teine KeRe valitsus. Sotsid jäävad igavesti opositsiooni oma napakate maksuplaanidega.

Kommentaari Katarina Krjutškova artiklile "Keskerakond tüürib Reformiga koalitsiooni"

LOE WWW.ARIPAEEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Vainu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminariid, käsiraamatud,
Raamatuklubi ja infolehed:
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Ainult Äripäeva paberlehe tellija
saab lugeda Eesti parimat majanduslehte digiversiooni internetis,
IPadis ja nutitelefonis.
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastõid vajaduse korral lühendada. Toimetus kaastõid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KÕNE

Majanduskasv loob heaolu suurenenemise eeldused riigis

Mõte Eesti iseseisvusest on täna, Eesti Vabariigi 95. aastapäeval, taas enesestmõistetav. See ei vaja ei selgitust ega tõlgendust, sest see on alustõde. Nii nagu vabadus pole enam pürgimus, ei ole sellele ka enam meie, Eesti jaoks, alternatiivi. Eesti mõtteline iseseisvus on põlistunud. Ja nii see peabki olema.

Oleme alles toibumas kogu maailma aastaid vaevanud majanduskriisist. Meid mõni aasta tagasi laastanud tööpuudus on taandunud Euroopa keskmisest allapoole. Juba kurdavad ettevõtjad, et palgad tõusevad liiga kiiresti, andes hooгу inflatsioonile. Erinevalt paljudest Euroopa riikidest Eesti majandus kasvab. Ent kuidas ja miks üldse peaksid need makromajanduslikud näitajad röömustama neid, kellele igapäevane toimetulek muret teeb? Neid, kelle palganumbriks taastunud majanduskasv ei kajastu ning kes jälgivad murelikult hindade kasvu?

Ma ei tea kiiret lahendust. Ka kriisi põhjast tõusmisele kulub meil mitu aastat. Majanduskasv loob eeldused selleks, et heaolu kasvab kogu riigis, ehkki mitte kohe ja mitte kõigil korraga. Eesti majanduskasv ei saagi röömustada neid, kellele vaesuse vältimiseks loodud toimetulekutoetustest ei piisa. Ehk võiks me sotsiaalpoliitika mudel ja reeglid olla vähemalt ajutiselt paindlikumad, et me oma inimesi aidata? Me peame leppima, et majanduse languse ja tõusu ajal on mõnel tõeliselt raske. Leidkem siis koos leevendavaid meetmeid. Seda saab teha, nagu ma ütlesin, kui me majandus kasvab. Ilma kasvuta, nagu me seda näeme nii mitmeski riigis, ei parane olukord kindlasti mitte.

Kui viimase viie aasta vältel oleme maailma majanduse heitlikus keerises olnud suuresti välismõjudele valla, siis ei kehti sama me enda suhtluses, suhtes inimeste vahel, suhtes riigiga. Kui riik suhtub kodanikesse samasuguse hoole ja armastusega, kui valdav osa meist suhtub oma riiki, oleks meil palju rohkem ausat, aga mitte võltsisamaalisust. Me ei tohiks luua endale illusiooni mingist imerohust, mis kõik valud korraga leevendab. Et kõik saab korda, kui vahetada välja mõni minister või terve valitsus. Et saame paremad otsused, kui parlamendi asemel hakatakse otsuseid langetama interneti teel või rahva-

TOOMAS HENDRIK ILVES
president

Kui saame rikkamaks, siis tähendab see üha kasvavat panust ja vastutust.

hääletusel. Ei, ma ei pea praegust valitsust asendamatuks ega meie poliitiliste otsuste tegemise kombestikku parimaks. Mõlemad muutuvad niikuinii, kui vaid kodanikud seda soovivad. See on demokraatia pärisosa. See on olnud ka kodanike viimase aasta selge sõnum poliitikutele.

Vaadakem kaugemale lähenevate valimiste horisondist. Kaalugem hoolikalt valikuid, mida meile pakutakse. Nii neid, mille mõju on parimal juhul lühiajaline. Aga ka probleeme, mille lahenduste leidmine ja otsustamine on meie kõikide huvides. Sest järgmise viie, maksimaalselt seitsme aasta jooksul muutub me olukord oluliselt.

Me teame, et vähese sündimuse ja eluea pikenevise tõttu peab juba 2018. aastal kolme inimese tööst piisama viie inimese ülalpidamiseks. Nende töötajate olule jääb siis kogu me toetuste süsteem, kogu me riigi ülalpidamine. Kõik: koolid, pensionid, lastetoetused, politsei ja päästetöö, haigekassa ja töötukindlustus. Mõelgem ka sellele, et kui saame rikkamaks – aga just seda me ju soovime – siis tähendab see üha kasvavat panust ja vastutust.

Kui Eesti suhteline jõukus majanduskasvu jätkudes kasvab, tähendab see, et järgmisel, 2020. aastal algaval finantsperioodil ei pruugi me enam saada kaugeltki nii kopsakat toetust, kui kaks nädalat tagasi valitsus meile välja kauples. Võib isegi juhtuda, et me ise oleme netomaksjad, nii uskumatu kui see praegu ka ei tundu. Ent see on täiesti võimalik. Sest oleme juba nii lähedal Euroopa Liidu piirile, kus saavutades 75% Euroopa Liidu keskmisest sisemajanduse kogutoodangust, ei saa riik enam olla Euroopa raha netosaaja.

Mida sellest siis järeldada? Eesti peab ise teistmoodi hakkama saama. Eeskätt peame oma riigile leidma või siis koguni leiutama seesuguse mudeli, sellise riigi pidamise viisi, mis neile muutustele mitte ainult paremini vastu peab, vaid mis tagab ka kõigi siin elavate inimeste elujärje kestliku paranemise.

Me peame järgmise seitsme aasta jooksul nii targaks saama, et me saame ise hakkama. Me peame kasutama Euroopa Liidu järeleaitamisfondide raha tõhusamalt eelkõige selleks, et luua midagi kestlikku. Midagi sellist, mis hiljem omal jõul edasi elab ja areneb.

KÕNE ISEISEISVUSPÄEVA KONTSERT-AKTUSEL 24. VEEBRIJARIIL

EDUKAS EESTI

Eesti edu tagavad hoolivus ja usaldus

Eesti arengu võti seisneb siidustatud, hooliva ja iga inimese võimeid ning huve maksimaalselt arvestava ühiskonna ülesehitamises. Tõrgeteta inimestevaheline info- ja arvamustevahetus, kaasav ja sidestatud juhtimine ning kõigi poolt mõistetud ja aktsepteeritud töö- ja rollijaotus on kvaliteetse elu- ja töökeskkonna ning kõrge tootlikkuse eeldused. See tähendab igapäevast usalduse loomist inimeste vahel, inimeste ja institutsioonide ning era- vabakondliku ja avaliku sektori vahel.

AIMAR ALTOSAAR
OU Altosaar&Bernadt juhatuse liige

Edukas Eesti

Iga suhtlemisakt avaliku võimuga peab tugevdama usaldust ja kindlustunnet oma riigi suhtes.

Avalikus sektoris tähendab see hoolivuse printsipi rakendamist kõigil avaliku võimu tasanditel, poliitikal ja seadusloomest kuni ametnike igapäevase suhtlemiseni inimestega. Iga kodaniku või ettevõtja suhtlemisakt avaliku võimuga peab tugevdama kindlustunnet ja usaldust oma riigi suhtes ka siis, kui võimuesindaja ei saa erasiku taotlusele positiivselt vastata.

Tunnustamine. Erasektoris tähendab see aktiivsete inimeste tunnustamist ning nende idee-

de realiseerimisele kaasaaitamist eelkõige avaliku võimu poolt. Ettevõtetes tähendab see kõigi töövõtjate tunnustamist võrdsete kogukonnaliikmetena, kes soovivad füüsilisi ja intellektuaalseid ressursse üheskoos rakendada ettevõtte eduks.

21.sajandil võivad need, kes näevad ja võtavad tõsiselt inimeste piirituid intellektuaalseid ja sotsiaalseid ressursse.

ARTIKKEL ILMUB EMT, TALLINNA KAUBAMAJA, DANSKE BANKI JA ÄRIPÄEVA ARVAMUSKONKURSI "EDUKAS EESTI" RAAMES.

AUDI KAKLEB HIINA AUTOTOOTJAGA ÜHE TÄHE PÄRAST. Saksa autotootja Audi ja Genfi messil oma esimese etteaste tegev Hiina autotootja Qoros on sattunud sõjajalale ühe mudelinimes oleva tähe pärast.

EDU TÕISÜSTEEMNE PLANEERIMINE. Nii põhjendas Äripäeva Gaselli TOPis II koha saanud OÜ SCM edu saladust.

KÜMME REEGLIT ETTEVÕTLUSEGA ALUSTAMISEKS. Millised on reeglid, mis aitavad ettevõtlusega alustades olla edukas?

FOTOD: EESTI TÄNAS ETTEVÕTJAJD. President Toomas Hendrik Ilves andis eile Kadrioru kunstimuseumis 99-le inimesele üle riiklikud teenetemärgid. Kümme neist tänati saavutuste eest ettevõtlusvallas.

25. veebruar 2013 ÄRIPÄEV

toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

KOMMENTAAR

Eesti eksport pääseb euro tugevnemisest haavadeta

Euroopa liidrid on väljendanud muret, et tugevnev euro võib ohustada Euroopa majanduse taastumist. Pea kõik maailma suuremad majandused on majanduslanguses, mistõttu valvatakse kiivalt, et valuuta nõrgale majandusele veel täiendavaid raskusi ei tekitaks.

Kõik on korraga huvitatud nõrgemast valutast, mis ekspordi suurendaks, mistõttu on hakatud rääkima valutasoja ohust ning selle vältimiseks vajaminevast suuremast rahvusvahelisest koordineerimisest.

RUTA ARUMÄE
SEB analüütik

Eesti eksportöör on Rootsi suunal soodsas seisus, ning miks mitte ka Norra suunal.

Kes kannatab? Eurotsooni 0,6%st majanduslangust neljandas kvartalis vedas ekspordi kukkumine ning kriipsutas veelgi alla haavatavust euro tugevuse pärast. Eriti haavatavad on nõrga konkurentsivõimega eurotsooni perifeeriariigid, mille tööjõukulud pole jõudnud piisavalt alaneda. Aga ka eurotsooni tuumikriikide, Saksamaa ja Prantsusmaa eksport on märgatavalt langenu. Rohkem kannatavad euro tugevusest riigid, kes ekspordivad suurema osa väljapoole eurotsooni: Soome, Kreeka, Iirimaa, Saksamaa, Itaalia.

Keskpankad on haaranud majanduskasvu tekitamise juhtohjad enda kätte ning on hoogsalt bilansimahte suurendanud. USA ja Jaapan on oma bilansse alates kriisi algusest tunduvalt hoogsamalt suurendanud kui Euroopa Keskpank (EKP), mis võtab hinnastabiilsuse hoidmise mandaati palju tõsisemalt kui ülejäänud. Seevastu Jaapanis on inflatsiooni tekitamine peamine eesmärk. Seetõttu on euro teiste nõrgenevate valutade taustal eksporditavaks jäänud, Jaapani eksporditõrjed võitnud ning eurotsooni omad kaotanud. Viimasel

ajal on pangad hakanud tagasi maksma ka LTRO-programmi-ga saadud laene, mis omakorda euro tugevusele kaasa aitavad. Mistõttu võib EKP olla sunnitud euro nõrgendamise nimel otsima lisavõimalusi bilansimahu suurendamiseks või sek-kuma mõnel muul moel.

Kaudne mõju Eestile. Kuna Eesti ekspordib suurema osa eurotsooni või euroga seotud valutaga riikidesse, siis suuremat otsest mõju Eesti ekspordile euro tugevnemisest dollari või jeeni vastu ei ole. Kaudsem mõju muidugi on, sest mida kauem eurotsoon vinduma jääb, seda halvem meile.

Eesti suurematest ekspordipartneritest ei kasuta eurot Rootsi. Rootsi aga selline lugu, et üldise nõrgenemise taustal peab olema ka mõni valuuta, mis tugevneb. Ja käesoleva kriisi kontekstis on need tugevnevate valutadega riigid Põhjamaad, kus riigirahandus korras, sh Rootsi. Nii et Eesti eksportöör on viimasel ajal Rootsi suunal soodsas seisus, ning miks mitte ka Norra suunal. Paaril lähemal aastal peaks see nii püsima.

KOMMENTAAR

Eesti kipub e-äriga muul maailmal sabas sörkima

Eesti e-tiger hakkab üha enam meenutama lumeinimest - paljud räägivad, aga keegi pole oma silmaga näinud. Eriti selgelt paistab see praegu kätte posti- ja logistika valdkonnas. E-kirja saatmine on normaalsus. E-kaubamajast ostmine vaheldus. Oma e-kauplusega Eesti piiridest väljapoole vaatamine haruldus.

ANSI ARUMEEL
Eesti Posti logistikadivisjoni juht

Mujal kolib jaekaubandus üha rohkem internetti, meil tahetakse ikka kõike oma käega katsuda.

Kas see meile meeldib või mitte, aga Eesti kipub e-äridega nn vanal Euroopal sabas sörkima. Mujal kolib jaekaubandus üha rohkem internetti ja kaup jõuab inimestele kätte pakitooja vahendusel, meil tahetakse ikka kõike oma käega katsuda. Näiteks Suurbritannias on e-kaubanduse osatähtsus kogu jaemüügist kaks korda suurem kui Eestis. Absoluutarvudesse pannes on käibevea rõõgatu.

reeglid on kõigile samad, kuid võimalused suurematel kaubitsejatel palju paremad.

Eesti e-poodnikele peaks järelilikult olukord olema pisut rõõmustav ja üsna palju muutuv. Rõõmustav, sest arenguruumi paistab olevat. Murettekivad, sest tegelikult trügivad suured rahvusvahelised e-kaubamajad juba praegu jõuliselt Eesti turule ning üritavad sinneid tegijaid välja su-

retada. Piltlikult öeldes mängitakse internetikaubanduses uuesti läbi konkurents väikes-te keldripoodide ja suurte välismaiste kaubanduskettide vahel.

Konkurents ei toimu sugugi ainult Eesti ja välismaa e-poodide vahel. Ka tavakaupmehed on kaasatud, sest nt raamatuid, rõivaid, spordikaupu ja isegi rehve ostetakse üha enam neti vahendusel kusagilt kaugelt.

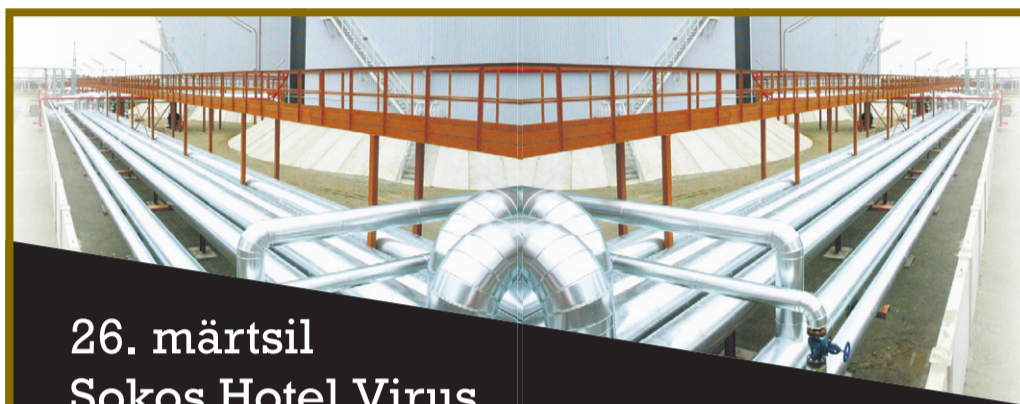
Mõtle suurelt. Kohalikel kaupmeestel on seega üsna raske konkurents püsida. Lahenduseks saab olla suuremalt mõtlemine ja tegutsemine partnereid kaasates.

Suuremalt mõtlemise esimehe osa on, et peale Eesti turu üritatakse kanda kinnitada ka naabrite juures, nii Balti riikides kui ka Põhjalas. Lätlased on sellest aru saanud ja trügivad nii Eestisse kui ka Leetu. Teine osa on see, et logistiliselt peaks toimima usaldusväärne võrgustik. Siin on posti- ja logistikaetevõtetel võtmeroll kaupmeeste nõustamisel ja aitamisel.

Äriteenused

reklaam

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

26. märtsil
Sokos Hotel Virus

KÜTUSETURU KONVERENTS 2013

Kütuseturu areng ja tulevik

- 09.30–10.00 Registreerimine ja hommikukohv
- 10.00–10.30 **Milline on olnud kütuseturu areng 20 aasta jooksul?**
Eesti Öliühingu esimees **TOOMAS SAKS**
- 10.30–11.00 **Mida toob kaasa 2020. aasta Euroopa Liidu taastuvenergia direktiiv mootorikütuste turul?**
Majandusministeeriumi säästva energia talituse juhataja **MADIS LAANISTE**
- 11.00–11.30 **Milliste suundadele peaks muutumas kütuseturu olukorras liikuma?**
Tehnikateadlane ja teadustoimetaja **MAREK STRANDBERG**
- 11.30–12.00 **Millised on olnud eelmisel aastal peamised maksupettused kütuseturul?**
Maksuameti peadirektori asetäitja **EGON VEERMÄE**
- 12.00–13.00 Lõuna
- 13.00–13.30 **Kas alternatiivsed kütused sobivad tänapäeva autodele?**
Autode Müügi ja Teenindustevõtete Eesti Liidu tegevjuht **ARNO SILLAT**
- 13.30–14.00 **Millised on metaankütuste kasutamise eeldused Eesti transpordis?**
Mõnus Minek OÜ omanik **AHTO OJA**
- 14.00–14.30 **Kas eelistada elektriautot või gaasiautot?**
ASi Reola Gaas tegevjuht **JAANUS MUMM**
- 14.30–15.00 **Kogemuslugu: millised on gaasiautode kasutamise võimalused ja piirangud?**
ASi Eesti Post transpordihalduse grupi juht **ARTHUR RAICHMANN**
- 15.00–15.30 Kohvipaus
- 15.30–16.00 **Analüüs: kuidas mõjutab maailma majanduses toimuv toorainete hind?**
Tarkinvestor.ee asutaja **KRISTJAN LEPIK**
- 16.00–16.20 **Mida kujutab endast Eesti Energia põlevkiviõli rafineerimistehas?**
Eesti Energia õli tootmise osakonna juhataja **INDREK AARNA**
- 16.20–16.40 **Mis seisus on praegu vedelkütuse tootmine VKGs?**
Viru Keemia Grupi arendusdirektor **JAANUS PURGA**
- 16.40–17.00 **Arutlusring: Kas põlevkivist on võimalik kvaliteetset diislikütust teha?**

Veebruari soodushind (kuni 28.02.13) on **199 eurot** (km-ga 238,8 eurot)
Märtsi soodushind (01.03.13-21.03.13) on **209 eurot** (km-ga 250,8 eurot)
Täishind alates 22.03.13 on **239 eurot** (km-ga 286,8 eurot)
Registreerimine telefonil 6670 0411
või registreerimine@aripaev.ee
Projektijuht: Karit Jögi, telefon 667 0304

Koostööpartner:

TÕUSJA

Kohus peatas Danske Banki laenu sissenõudmise Arco Vara ühisfirmalt.

LANGEJA

Lennufirma kvartalitulemused tõid kaasa kasumivõtu.

ÄRIPÄEV 25. veebruar 2013

toimetaja Raivo Sormunen, tel 667 0166, e-post raivo.sormunen@aripaev.ee

Ülevaade

Tesla Motorsile oodatakse 2013. aastaks murrangut

mln USA dollarites

	2009	2010	2011	2012	2013*	2014*
käive	112	117	204	413	1824	2527
puhaskasum	-56	-154	-254	-396	-40	83
kasum aktsia kohta, USD	-1,10	-3,04	-2,53	-3,70	-0,34	0,97
turväärtus		2527	2985	4000	-	-
omakapital	66	207	224	125	-	-
varade maht	130	386	713	1114	-	-

* analüütikute keskmine ootus

ALLIKAS: BLOOMBERG

INVESTEERING

Särtsakas auto, firma ja aktsia.

Tesla Motors jõudmas kasumisse

FREDY-EDWIN ESSE
fredy-edwin.esse@aripaev.ee

Maailma ühe atraktiivseima elektriauto tootja kohta käib endiselt kolm sõna, mis iseloomustavad tekkinud olukorda kõige paremini - usk, lootus ja armastus. Praegu paistab, et vähemalt armastusele on raha vahele seganud.

Möödunud aastal tõi kuulsa leiutaja Nikola Tesla järgi nimetatud Tesla Motors esimeste klientideni nende kaua oodatud Model Si, imeilusa sedaankerega elektriauto, mis lõpuks ometi tundus meenutavat üht tavapärasest sõiduautoot nii tehniliste näitajate kui ka välimuse poolest.

Firma miljardärist suuromanik ja tegevjuht Elon Musk on seadnud sihiks suurendada Model Si tootmist sel aastal 25% võrra ning tuua klientideni tänava vähemalt 20 000 autot. Järgmisel aastal plaanib Musk tootmist 50% võrra kasvata, viies aastase tootmismahu 30 000 ühikuni. Ühtlasi peaks aasta pärast turule tulema Tesla linnamaastur Model X, mis koduturul USAs võib kindlasti suurt populaarsust.

“Usun, et 30 000 ühikut 2014. aastal on üs-

Esimeses kvartalis me keskendume kasumisse jõudmisele, nagu lubatud sai.

Tesla Motorsi suuromanik ja tegevjuht Elon Musk

na mõistlik eesmärk,” ütles sel kevadel ka TEDx Tallinna raames ettekandega üles astuv Musk. “Mõistagi on seal mängus väike X-faktor.”

Kuid veel suurema lubaduse viskas Musk välja kolmapäeval pärast firma majandustulemuste avalikustamist. “Esimeses kvartalis me keskendume kasumisse jõudmisele, nagu lubatud sai,” lubas miljardär esimest kvartaalset kasumit firma ajaloos. “Pärast seda oleme me kindlasti iga järgnev kvartal kasumis.”

See oleks järsk kannapööre senisele elule, kus firma on kvartalid kvartalisse kahjuminumbriga kasvanud. Neljandas kvartalis kasvab firma kahjum aasta varasemalt 81,5 miljonilt dollarilt 89,9 miljonile dollarile. See oli analüütikute prognoosidest suurem. Kahjuminumbriga kasvatasid 29% suurenenud tegevuskulud, mis küündisid 114,7 miljoni dollarini. Firma teatel tuleb kasv kõrgematest logistika ja komponentide hindadest, mis esimeses kvartalis kindlasti vähenevad.

Aasta kõrgtase mängiti käest. Tulemuste järel asusid investorid vahepeal 52 nädala tipu juurde tõusnud Tesla aktsiat müüma. Neljapäeval kukkus firma aktsia hind New Yorgis Nasdaq'i börsil 8,6%, 35,21 dollarile.

Muski sõnul oli aktsia langus tingitud vales-

ti aru saadud nõudlusest Model Si järel. “Kui me sulgaks täna kõik enda poed, siis oleks meil tellimusi peaaegu kogu aastaks,” ütles ta. “Meil on praegu tellimusi umbes 15 000 autole.”

Model Si seatud 5000 ühiku müügieesmärk mullu ei täitunud ning tegevuskasumi kasvatamiseks peab firma suurendama müüdavate autode arvu, millele peaks tuleval aastal Model Xi lisandumine hoogu andma. Kuid esialgu tahab Musk hoida tootmist tagasi ning kasvata firma Räniorus asuva Fremonti tehase nädalast toodangut praeguselt 400 autolt alles aasta teises pooles 500 autoni. “Meil ei ole nõudlus piiratud. Me teadlikult piirame tootmist,” ütles Musk.

Investoritele valmistab mure ka tühistatud tellimuste arv neljandas kvartalis. Tesla Model Si ostmine erineb mõnevõrra tavaautode soetamisest. Firma kodulehel või esinduses valib klient sobiva aku, kerevärvi ja lisaseadmed, maksab soovi korral tagastatava broneerimistasu 5000 dollari ulatuses. Hiljem, et auto kätte saada, tuleb aga teha juba arvestatav esimene sissemakse, et auto tootmisse läheks, kuid see sõltub igast kliendist endast.

Seda viimast sammu polnud neljandas kvartalis aga nõus astuma 1500 inimest. Samas kui klientideni toimetati 2400 Model Si. Tullis loo sissejuhatare juurde tagasi, siis firma peabki

342

protsenti, tasemeni 1,82 miljardit dollarit peaks kasvama analüütikute keskmiste hinnangute põhjal Tesla Motorsi selle aasta käive.

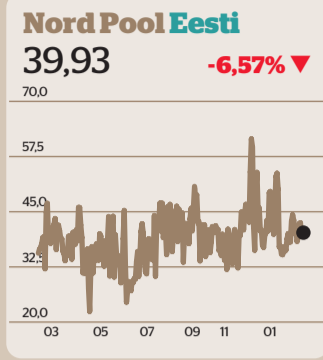

7,20

eurole 6,50 euro tasemelt tõstis reedel Swedbank Merko Ehituse aktsia hinnasihi. Lisaks vahetati neutraalne soovitus ostusoovituse vastu. Pank kiitis analüüsis ehitusfirma tugevat kapitaliseeritust ja IV kvartali tulemusi.

ELEKTER

Eratarbijad peaks arvestama, et elektrienergia hinnale lisanud lepingus ka käibemaks.

VALUUTA

Usk euroala võlakriisi lahendamisele on tõstnud euro kurssi.

INTRESS

Euroopa Keskpank ei pruugi enam baasintressimäärasid langetada.

TESLA Motorsi elektriauto Model S peaks võimsaima akuga suutma sõita koguni 300 miili (483 km).

FOTO: AP PHOTO/SCANPIX

lootma inimeste armastusele emakese looduse vastu, et neid autosid ostetaks, sest olgugi, et Model Si võib pidada kõige paremaks elektriautoks praegu turul, on sel endiselt palju puudusi.

Paljudele kallid. Peamine puudus, mis kohe esimesena silma hakkab, on auto hind, mis algab 60 000 dollarist (45 000 eurot). Kui tahta autole võimsamat akut (mille sõiduulatus on pikem ja kiirendus oluliselt parem) ja loobudes isegi paarist mugavuspaketist, küündib auto hind endiselt üle 80 000 dollari. Sõiduulatus võimsama, 85 kWh akuga on Tesla sõnul 300 miili (483 km), kuid USA ametivõimude andmeil on see tegelikult 265 miili.

Euroopas veel Model Si ei müüda, küll aga peaksid juba tellimused esitanud kliendid saama esimesed autod kätte selle aasta sügisel. Samuti pole Tesla avalikustanud Euroopa hindu, kuid arvata võib, et need on kõrgemad kui USA hinnad.

Eesti tarbijale, kes tunneb auto vastu huvi, on mul nii hea kui ka halb uudis. Halb on see, et eelmisel nädalal avatud üle-eestiline elektriautode kiirlaadimisvõrk kasutab laadimiseks CHAdeMO standardit, mis Tesla autosid paraku ei toida. Küll aga peaks neid saama laadida neis punktides tavalisest vaheldusvoolu väljundist, ütles KredExi elektromobiilsuse programmi juht Jarmo Tuisk.

RAHA

reklaam

Kommertsbankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Danske Bank	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Swedbank***	0,01 (7)	-	-	-	0,06	0,16	0,26	0,36	0,46	0,56	190
Tallinna Äripank	0,01 (7)	-	0,05	0,05	0,10	0,20	0,30	0,40	0,50	0,60	6000
Tallinna Äripank (3)	-	0,05	0,10	0,15	0,20	0,40	0,50	0,70	0,90	-	200
Nordea Pank	0,10	-	0,25	0,30	0,35	0,60	0,70	1,00	1,20	-	200
Citadele Pank	-	-	0,10	0,15	0,20	0,35	0,45	0,55	-	-	320
Versobank	0,05	-	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	1,30	1,30	150
DNB	0,10(7)	-	0,50	0,60	0,70	1,20	1,40	1,70	1,90	2,10	350
Krediidipank	-	0,10	0,20	-	0,25	0,40	0,55	0,70	0,80	0,90	300
BIGBANK	-	0,01	0,15	0,25	0,30	0,55	0,75	1,00	1,20	1,20	100/200(4)
BIGBANK	-	-	0,15	0,20	0,25	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,45	0,45	0,90	1,25	2,00	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,50	0,50	0,95	1,30	2,05	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Danske Bank	-	-	-	-	-	-	-
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,25	0,55	0,70	0,55	200
Citadele Pank	0,10	-	0,30	0,60	0,70	1,20	200
Versobank	0,30	0,30	0,50	1,00	1,30	1,70	500
DNB	0,10	-	0,15	0,30	0,40	0,50	300
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200(4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juridiline isik ** tavades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaalpank, klientidele (4) kontorisis (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt, (9) juridilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt järgit

*** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Swedbank

Ava hoius ning osale rubla ja euro heitluses!

Pane vaba raha aastaks uuele investeerimis-hoiusele. Kui rubla euro suhtes kallineb, võid teenida 2,7-3,3%.

Otsustamiseks on aega kuni **11.03.2013.**

Investeermis- ja hoiustes pakub Swedbank AS. Tutvu tingimustega aadressil www.swedbank.ee, vajaduse korral konsulteerige spetsialistiga telefonil 613 1606.

VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK

8,4572

EUR/RUB

40,060

Austraalia dollar	AUD	1,2763	Poola zlot	PLN	4,1539
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rumeenia leu	RON	4,3784
Hiina jüaan	CNY	8,2289	Singapuri dollar	SGD	1,6320
Hongkongi dollar	HKD	10,2277	Suurbritannia nael	GBP	0,8621
India ruupia	INR	71,5370	Šveitsi frank	CHF	1,2272
Jaapani jeen	JPY	122,9800	Taani kroon	DKK	7,4596
Kanada dollar	CAD	1,3458	Tai baat	THB	39,3470
Korea won	KRW	1431,0900	Tšehhi kroon	CZK	25,4920
Leedu liit	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,3639
Läti lant	LVL	0,6997	Ungari forint	HUF	292,5500
Norra kroon	NOK	7,4670	USA dollar	USD	1,3186

BÖRSIKAUBAD

Kütused 22.02

USD		
Nafta IPE, bbl	114,27	Alumiinium LME
Nafta NYMEX, bbl	92,93	Vask LME
Mootoribensiin, t	1077,00	Plii LME
Diislikütus, t	1003,25	Nikkel LME
Kerge kütteõli, t	984,75	Tina LME
Masuum (1% väävel), t	654,50	Tsink LME
Maagaas Henry Hub, btu, USD	3,254	

Põllumajandus 22.02

nael = 453,59 g		
Kohv NYBOT, USc/nael	143,20	Kuld COMEX
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	502,70	Plaatina NYMEX
Kakao NYBOT, USD/t	2189,00	Palladium NYMEX
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	204,15	Höbe COMEX
Räpsiseemned NYSE LIFFE Pariis	473,5	

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Värvilised metallid 21.02

USD/unts, unts = 31,1035 g		
Kuld COMEX	1575,82	
Plaatina NYMEX	1609,95	
Palladium NYMEX	730,90	
Höbe COMEX	28,60	

Väärismetallid 22.02

USD/unts, unts = 31,1035 g		
Kuld COMEX	1575,82	
Plaatina NYMEX	1609,95	
Palladium NYMEX	730,90	
Höbe COMEX	28,60	

BÖRS

Tallinn 22.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,100	8,91	5 047	-	-36,1%	1,79	0,0%
Baltika	0,648	0,47	3 475	-	-23,6%	2,56	0,0%
Ekspress Grupp	1,050	0,00	1 926	25,8	3,0%	0,78	0,0%
Harju Elekter	2,660	0,76	1 538	11,1	9,0%	0,99	2,6%
Järvevana	0,546	0,00	0	-	-0,1%	0,65	0,0%
Merko Ehitus	6,400	1,59	3 353	14,7	6,6%	0,97	#VALUE
Nordecon	1,170	0,00	47 970	21,6	6,0%	1,29	0,0%
Olympic EG	1,760	0,00	83 070	12,3	26,8%	3,30	5,7%
Premia Foods	0,640	-1,23	109	275,1	0,2%	0,67	17,2%
Pro Kapital Grupp	2,250	-0,88	9 000	-	-3,7%	1,85	0,0%
Silvano FG	2,710	-0,37	281 416	6,1	35,4%	2,18	9,2%
Tallink Grupp	0,896	0,90	73 545	12,2	6,6%	0,80	0,0%
Tin Kaubamaja	5,830	0,00	36 694	11,3	14,3%	1,62	6,0%
Tallinna Vesi	9,900	-0,70	34 946	8,8	26,7%	2,34	8,5%
Trigon PD	0,290	0,00	0	-	-75,8%	0,57	0,0%
Skano Group	1,290	0,00	485	-	-4,3%	0,76	#VALUE

P/E arvutatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Riia 22.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Grindex	4,62	-0,43	7,54	0,63	#N/A N/A
Latvijas Gaze	6,09	0,00	11,13	0,59	#N/A N/A
Olainfarm	3,85	1,32	6,58	1,65	#N/A N/A

Vilnius 22.02

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	2,5	-0,79	-	3,7	4,3
City Service	1,960	1,03	9,4	1,2	11,7
Invalda	2,260	0,00	-	1,0	-
Linas Agro	0,640	0,79	3,3	0,9	-
Panevezio Statybos	1,150	0,88	19,6	0,6	#N/A N/A
Siauliu Bankas	0,267	0,38	16,0	0,7	#N/A N/A
Snaige	0,500	0,00	-	1,8	-
TEO LT (Telekomas)	0,800	0,13	13,3	2,1	7,2

Helsingi 22.02

aktsia	hind, EUR	muutus eelm, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Alma Media	4,30	-0,46	19,4	4,0	9,3
Citycon	2,39	-1,24	9,9	0,8	5,6
Elisa Comm.	16,25	2,46	12,2	3,0	8,0
Finnair	3,06	0,33	-	0,5	-
Fortum	14,65	1,10	9,2	1,3	-
HKScan	4,04	0,75	14,6	0,5	4,2
Kesko	24,05	-0,87	18,4	1,1	5,0
Neste Oil	11,69	2,54	-	1,2	3,0
Nokia	2,89	2,19	-	1,3	6,9
Olvi	21,99	0,37	17,8	3,1	2,3
PKC Group	16,83	-0,12	14,7	2,2	3,6
Stockmann	13,82	1,02	18,6	1,1	3,6
Stora Enso	4,86	1,34	8,0	0,7	-
UPM Kymmene	8,71	1,75	-	0,8	6,9
YIT	17,57	1,68	12,4	2,1	4,0

ÄRIPÄEV 25. veebruar 2013
toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

KAJA

KOMMUNIKATSIOONI JA SUHTEKORRALDUSE AJAKIRI **N° 4**

VEEBRUAR 2013

2012

AKTIIVNE KODANIK

fookuses: noored ja kommunikatsioon

Kuidas harjutada kriisikommunikatsiooni?

Halbade uudiste edastamise ABC

Repligid, mis oleksid võinud jääda meedias välja ütle mata

Kliendileht ei ole reklaambuklett

AASTA SUHTEKORRALDAJA

VEEBRUARINUMBRI FOOKUSES ON

noorte-kommunikatsioon

multitasking'u põlvkond taasavastab raadiot kas kohtume köögis või räägime Skype'is? kuidas mõjutab alkoholireklaam alaealisi? lastele turundamine: tootjate vastutustunde küsimus

FONDID reklaam

Avaron Asset Management 21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,37	3,49	3,42	12,49	5,49	6,15	3,28	2,58	13 719 100
Avaroni Privaatportfell B, EUR	13,35	13,35	13,35	3,40	2,23	8,45	6,18	-	4 904 637
Avaron Ida-Euroopa Völakirjafond A, EUR	10,59	10,59	10,59	1,47	1,35	-	-	-	5 253 766

Compensa Life 20.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,34	-	2,10	15,30	7,90	3,70	5 227 803
Völakirjaportfell, EUR	-	-	11,85	-	0,50	5,40	4,50	-	495 981

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2012. Völakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2012.

Danske Capital AS 21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Danske Pension 25, EUR	0,95	0,96	0,96	1,07	-0,01	6,15	3,28	2,58	10 634 256
Danske Pension 50, EUR	1,10	1,11	1,11	1,50	0,47	5,92	3,35	2,53	144 560 431
Danske Pension Intruss, EUR	0,87	0,88	0,88	0,67	-0,45	6,07	3,21	3,23	3 308 294
Vabatahtlik Pensionifond Danske Pension 100 Pluss, EUR	1,38	1,42	1,40	7,37	1,45	7,73	6,37	4,02	2 968 569
Vabatahtlik Pensionifond Danske Pension Intruss Pluss, EUR	0,75	0,77	0,76	2,92	-0,52	6,14	3,25	-	188 706

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds 21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,91	0,92	0,92	0,00	-0,24	4,16	3,32	3,99	8 647 308,10
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,09	1,10	1,10	1,86	-0,04	3,32	3,02	1,18	40 067 854,73
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,61	0,62	0,62	2,56	0,21	2,01	-	-	1 427 483,34
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,83	0,85	0,84	2,04	0,07	3,68	2,71	-	472 728,14
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,87	0,89	0,88	2,74	0,13	2,94	2,90	-	515 947,02
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,82	0,84	0,83	3,70	0,39	0,49	-0,77	-	534 059,66

LHV Varahaldus 21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,36	1,38	1,38	2,04	1,03	6,74	6,02	4,73	160 400 866
Pensionifond M, EUR	1,09	1,11	1,11	1,38	0,63	7,15	5,29	6,14	24 798 719
Pensionifond S, EUR	1,17	1,18	1,18	0,78	0,07	6,35	4,42	7,46	36 497 545
Pensionifond XL, EUR	1,16	1,17	1,17	2,25	1,51	7,05	5,78	4,51	37 115 415
Pensionifond XS, EUR	1,08	1,09	1,09	0,71	-0,12	6,96	4,73	7,28	8 394 462
Täiendav Pensionifond, EUR	1,28	1,30	1,30	7,86	1,80	7,59	6,02	3,04	4 700 900
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	8,96	9,05	9,05	14,06	10,29	18,26	12,55	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,72	5,78	5,78	14,13	10,29	18,26	12,54	-1,98	5 892 525
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,98	8,06	8,06	15,00	-0,43	-2,11	0,80	-3,05	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,10	5,15	5,15	15,00	-0,43	-2,11	0,79	-	1 361 392

Nordea Pensions Estonia 21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,92	0,93	0,93	2,22	1,59	4,49	5,39	-	48 784 268,56
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,75	0,76	0,76	2,82	2,64	4,74	5,68	-	5 281 932,29
Nordea Pensionifond B, EUR	0,88	0,89	0,89	1,50	0,4	5,52	4,98	-	10 613 159,02
Nordea Pensionifond C, EUR	0,81	0,82	0,82	0,74	-0,68	4,53	3,61	-	1 991 395,40
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,10	1,12	1,11	11,77	3,75	5,27	6,96	-	3 212 716,20
Nordea Pensionifond Intruss Pluss, EUR	0,70	0,71	0,71	0,00	0,15	5,4	-	-	497 863,57

Fondivalitsejad

<p>AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee</p> <p>DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@danskebank.ee, www.danskecapital.ee, www.danskebank.ee</p> <p>ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee</p>	<p>AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee</p> <p>AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealstate.com, www.gildrealstate.com</p> <p>LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee</p>	<p>NORDEA PENSIONS ESTONIA AS Liivalaia 45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee</p> <p>ASEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee</p> <p>SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid</p>
---	---	--

Maaklerifirmad

<p>COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee</p> <p>LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402</p>	<p>VERSOBANK AS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501</p> <p>DANSKE BANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104</p> <p>SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802</p>	<p>MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee</p> <p>SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410</p>
---	--	---

87

miljardit dollarit väärt LVMH Moët Hennessy Louis Vuitton on otsimas ettevõtteid, mida üle võtta. Spekulatsioonitakse, et luksuskaupade gigant võib huvi tunda Burberry Groupi ja New Yorgi juveliiri Tiffany vastu.

99 Takayoshi Igarashi: Me ei saa enam ehitada teid ja infrastruktuuri nagu vanasti, kuna rahvastik vananeb ja väheneb.

Jaapani Hosei ülikooli professori sõnul ei tohiks Jaapani peaminister Shinzo Abe, kes kavatseb kulutada enam kui sada miljardit dollarit 15 kuuga, raha infrastruktuuri panna. Ülikiired rongid, mitmetasandilised kiirteed ja inimeste rajatud tehissaared on ultramoodsas Jaapanis juba olemas.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	113,81	113,25	113,25	-	0,21	5,80	4,23	-	-
Konservatiivne, EUR	111,25	110,15	110,15	-	0,77	1,59	2,92	-	-
Tasakaalustatud, EUR	110,30	108,67	108,67	-	0,94	-1,06	2,05	-	-
Progressiivne, EUR	104,72	102,67	102,67	-	1,23	-4,31	0,76	-	-
Agressiivne, EUR	108,99	106,85	106,85	-	1,23	-3,91	0,88	-	-
Investeeringusportfellid:									
Mandatum Life Fixed Income Abs, EUR	139,28	138,59	138,59	-	0,26	6,64	4,90	-	-
Mandatum Life Global Food Abs, EUR	123,11	120,70	120,70	-	2,40	-5,93	1,08	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities Abs, EUR	105,77	103,70	103,70	-	0,15	-2,05	-0,30	-	-
Mandatum Life Global Equity Abs, EUR	136,12	133,45	133,45	-	0,87	-0,28	0,60	-	-
Mandatum Life Europe Equity Abs, EUR	151,18	148,21	148,21	-	0,93	3,04	1,49	-	-

Swedbank Investeeringufondid AS

21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,79	0,80	0,80	1,87	-0,64	4,61	3,20	1,16	41 834 437,99
Pensionifond K2, EUR	0,87	0,88	0,88	3,29	-0,04	5,94	4,15	0,04	156 551 378,42
Pensionifond K3, EUR	1,02	1,03	1,03	6,53	0,63	6,30	5,36	-0,20	393 777 536,69
Pensionifond K4, EUR	0,75	0,76	0,76	11,16	1,21	5,79	5,54	-	31 348 187,53
Pensionifond V1, EUR	1,18	1,19	1,19	4,24	0,19	7,71	4,92	-0,65	9 429 513,09
Pensionifond V2, EUR	0,90	0,91	0,91	8,27	1,31	7,65	5,72	-2,09	17 209 336,54
Pensionifond V3, EUR	1,05	1,06	1,06	14,11	2,69	6,80	5,90	-4,38	33 975 503,20
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	4,00	4,10	4,04	20,69	4,49	-9,14	-5,73	-17,16	5 767 529,16
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	8,18	8,39	8,26	25,32	-2,77	11,78	3,39	-16,91	28 720 166,55
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	3,30	3,39	3,34	23,26	0,44	7,05	-4,92	-23,27	7 778 600,20
Fondifond 100, EUR	9,78	10,03	9,88	16,90	3,27	6,00	5,88	-3,63	62 216 368,15
Fondifond 30, EUR	11,02	11,30	11,13	5,87	0,75	7,21	4,44	0,50	14 033 309,39
Fondifond 60, EUR	10,55	10,81	10,65	10,54	1,93	6,93	5,56	-1,34	51 539 160,83
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,65	16,04	15,81	23,02	3,80	2,92	4,58	-9,42	49 330 153,09

Telli ja võida!

Kõigi „Megamuutuse“ tellijate vahel läheb loosi kaks Äripäeva 3-kuulist tellimust.

“Tulevikus navigeerimine võib olla keeruline – veendu, et valid õige teejuhi. Äripäeva raamatuklubi soovib selleks The Economisti tähtteost “Megamuutus: maailm aastal 2050”.

klubi hind
22,50
tavahind 28,50

Äripäeva raamatuklubi

Jälgi meie tegemisi ka
twitter.com/raamatuklubi
ja Facebookis

AS SEB Varahaldus

21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiiline Pf, EUR	0,727	0,735	0,735	2,86	2,00	2,77	2,76	-	8 954 342,15
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,899	0,908	0,908	0,84	-0,52	3,42	3,35	4,34	53 702 249,34
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,821	0,829	0,829	0,99	0,48	2,84	2,74	-	12 729 095,00
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,947	0,957	0,957	1,63	0,87	3,65	2,99	-1,73	267 787 382,44
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,904	0,923	0,914	12,65	2,65	3,23	4,51	-3,03	13 622 090,28
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,125	1,148	1,136	3,81	0,28	3,40	3,13	-0,82	10 392 002,94
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	7,023	7,165	7,094	11,17	1,820	3,860	6,060	-5,770	4 061 434,50
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,390	8,559	8,474	7,69	1,050	3,870	5,290	-3,980	6 019 825,73
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,579	10,792	10,685	3,46	-0,160	6,440	4,900	0,750	1 113 051,19
SEB Ida-Euroopa Võlakirjafond A, EUR	13,027	13,027	13,027	5,23	-0,990	10,740	7,340	5,210	66 868 738,27
SEB Kasvufond A, EUR	6,489	6,620	6,555	21,88	-1,590	4,520	1,860	-6,340	14 689 334,26
Vahendatavad Fondid *									
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,497	1,497	1,497	2,92	-0,530	7,790	5,090	4,790	464 530 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	127,920	127,920	127,920	2,95	-1,050	3,200	4,920	5,080	168 130 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	128,984	130,274	128,984	3,88	0,800	9,800	-	-	1 962 560 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,270	1,270	1,270	0,18	0,080	-0,240	0,010	-	57 120 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	105,125	106,176	105,125	-	1,810	-	-	-	273 160 000,00
SEB Strategy Defensive Fund	105,133	105,133	105,133	-	1,200	-	-	-	177 970 000,00
SEB Strategy Growth Fund	106,443	107,507	106,443	-	3,670	-	-	-	194 120 000,00
SEB Strategy Opportunity Fund	104,822	105,870	104,822	-	2,650	-	-	-	288 360 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,757	2,813	2,785	20,16	-2,210	5,370	2,440	-4,870	161 970 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,592	2,644	2,618	16,22	3,150	-3,110	-4,490	-7,490	69 160 000,00
SEB Russia Fund, EUR	9,808	10,006	9,907	24,66	2,530	-7,460	1,990	-2,510	287 050 000,00

* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskemõeldu saab vaadata www.seb.ee/fondidkursid. Fondide mahud on seisuga 31.12.2012.

Trigon Funds

21.02

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	93,61	96,47	95,52	22,32	11,58	-10,81	-18,46	-	2 585 230
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	175,01	180,36	178,58	17,81	7,79	9,07	0,61	-	5 063 920
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	12,66	13,11	12,85	21,19	-0,41	-1,23	-6,54	-13,52	1 782 514
Uus Euroopa Fond, EUR	20,14	20,86	20,45	13,60	0,40	10,26	10,16	-4,45	22 418 952
Venemaa Top Picks Fond, EUR	20,23	20,95	20,54	25,90	-1,04	-6,89	6,32	-0,74	9 686 894

logistikauudised.ee

6. märtsil | kell 11.00–17.00

KÜSIMUS NR 1 LOGISTIKATEENUSTE KVALITEEDIS

Teooria,
praktilised näited,
ettevõtte külastus.

TEOORIA:

Kuidas tõsta logistikateenuse kvaliteeti
Eesti Kvaliteediühingu juhatuse liige,
OÜ Smile Office tegevjuht
ENNO AERMATES

PRAKTILISED NÄITED:

Lao protsesside kvaliteedijuhtimine
Smarteni näitel

AS Smarten Logistics juhatuse liige **MAIT MILLER**
ja logistikadirektor **AIVO TAMM**

Elu möödikutega

AS TNT Eesti kvaliteedianalüütik **RAUL MATSAR**

ETTEVÕTTE KÜLASTUS:

Ringkäik Smarten Logisticsi laos

TÖÖTUBA:

Kuidas luua mõjusaid
kvaliteedimöödikuid

Töötuba:

oskused
logistikateenuse
parandamiseks.

Äripäev

aastast 1993

Toimumiskoht:

AS Smarten Logistics,
Uus-Suti, Rae küla, Rae vald, Harjumaa
Soodushind registreerimisel kuni 04.02.2013
on 179 eurot (km-ga 214,8 eurot).
Tavahind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot).
Info ja registreerimine: tanel.raig@aripaev.ee
või telefonil 51 34 004.

TEGIJA TURUL

Bill Gross: USA valitsuse võlakirjade turg pakuti üles nendel ootustel. Tootlus, eriti hüpoteekvõlakirjade, kuid ka valitsuse võlakirjade oma, võib suurenedada.

Maailma suurima võlakirjafondi valitseja PIMCO juht ütles, et eelmise nädala USA valitsuse võlakirjade tõus on toimunud valedel põhjustel, kuna spekulatiivne majanduskasvu aeglustumise üle, kui Föderaalreserv vähendab oma tegevuse mõju.

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

760,42 +0,27%

perioodi kõrgeim 775,13
perioodi madalaim 590,90

TÕUSJAD

Hewlett-Packard

18,55 USD

+8,48%

AIG

39,21 USD

+5,18%

Latvian Shipping Co.

0,27 LVL

+3,88%

Texas Instruments

33,60 USD

+3,45%

Vestas Wind

41,00 DKK

+2,81%

Elisa OYJ

16,27 EUR

+2,59%

Arvutitootja Hewlett-Packardi aktsia tegi suure tõusu pärast oodatust paremaid kvartalitulemusi. Mitu investeerimispanka tõstis HP aktsia hinnasihti.

Kas Google'i aktsia on väärt 1000 dollarit?

Google'i aktsia on tegemas uusi kõigi aegade tippe ning on murdnud läbi 800 dollari piiri. Wall Streetil arutletakse aga selle üle, kas otsingumootori aktsia võiks jõuda

1000 dollarini.

Aastaga on Google'i aktsia tõusnud umbes 30% ning alates jaanuari algusest üle 10%. Eelmise nädala kolmapäeval tõusis Google esimest korda 800 dollari piirist läbi. Nüüd usub vähemalt kaks analüütikut, et aktsia võib jõuda 1000 dollarini. CLSA tõstis Google'i aktsia hinnasihti 1000 dollarini, kuna otsingumootori klikkide pealt teenitud kasum on näidanud paranemist. Sama tegi ka Bernstein Research, mis nimetas videokanalit Youtube "alahinnatud varaks" ning mobiilid võivad ettevõttele anda "palju lisaväärtust." Samal ajal on ka Deutsche Bank mobiiliseadmetele viidates suurendanud enda hinnasihti 800 dollarilt 935 dollarini.

Pikaegne Google'i aktsia tõususpulkaant Howard Lindzon, kes on ka Stockwits.com'i kaasasutaja ja tegevjuht, ütles Yahoo! Finance telesaadetele The Daily Ticker, et analüütikutel on põhjust oma hinnasihte suurendada. "Analüütikutel on igasugune põhjus selleks olemas. Google'i tootemargi ümber on palju huvi."

Hiljuti on sellele kaasa aidanud ka mitu suuremat teadaannet Google'ilt endalt. Eelmisel nädalal teatas Google oma Glass-leiutisest – 1500 dollarit maksvad prillid, mis võimaldavad informatsiooni kasutada sarnaselt nutitelefoniidega. Levinud on ka kuulujutud Google'i jaemüügipoodidest, mis hakkaksid otseselt võistleva Apple'i poodidega ning kinnitaks otsingumootori kanda mobiilseadmete ja riistvara äris. Lisaks avalikustas Google eelmisel nädalal enda puutekraaniga sülearvuti Chromebook Pixel. Võite ise arvata, kus kavatses Google seda seadet koos teiste Androidi mobiiliseadmetega müüma hakata. Just nendes samades jaemüügipoodides.

Kuid see pole veel kõik. Google on laienenud ka päikeseenergia sektorisse, autotööstusesse ning lairiba teenustesse.

Vaatamata meedia positiivsetele kajastustele Lindzon praegu Google'i aktsiaid juurde ei osta: "Google on praegu kõigi aegade kõrgeimal tasemel kaardistamata piirkonnas."

A RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

Analüütikutel on igasugune põhjus selleks olemas. Google'i tootemargi ümber on palju huvi.

Google'i aktsia tõususpulkaant Howard Lindzon

VÄLISMAJANDUS

Jaapanil seisab ees võimatu missioon

Mida võiks osta riik, kus kõik on juba olemas, küsib Reuters. See on küsimus, mis seisab Jaapani peaministri Shinzo Abe ees, kes kavatses kulutada enam kui sada miljardit dollarit 15 kuuga, et oma riigi majandust elavdada. Kuid ülikiired rongid, mitmetasandilised kiirteed ja inimeste rajatud tehisaared on juba ultramoodsas Jaapanis olemas.

Infrastruktuurikulutused koos keskpanga agressiivsemate sammudega deflatsiooni lõpetamiseks on Abe võtmeteemad. Alates võimuletulekust detsembris on Abe lubanud kulutada kümme triljonit jeeni ehk 107 miljardit dollarit (81 miljardit eurot) 15 kuu jooksul uue infrastruktuuri loomiseks ja olemasoleva uuendamiseks, millest pool rahastatakse valitsuse võlakirjade emiteerimisega.

Seda on sama palju kui veerand kogu maailma igaaastasest transpordinfrastruktuuri vajadusest, tõdes OECD.

Valitsuse kulutused on klassikaline aeglase majanduskasvu kaaslane. Jaapan on seda korduvalt proovinud – tsementi ja terasest on pandud alates 1990. aastast ümmarguselt kaks triljonit dollarit, kuid majandus on neljandas surutises alates 2000. aastast.

Jaapanis on 680 000 silda, ligi 10 000 tunnelit, 250 ülikiired rongi ja 98 lennujaama. Valitsuse kriitikute sõnul on need ebavajalikud, kulukad ja keskkonnale ohtlikud.

LEEDU BÖRS

Leedu telekomi juht astub tagasi

Alates 2004. aasta jaanuarist Leedu telekomi (TEO) juhtinud Arunas Šikšta on otsustanud firma peadirektori ametikohalt lahkuda, teatas TEO börsile.

Telekomifirma finantsjuht Giedrius Vegys, kes liitus 2004. aastal firma riskijuhtimise üksusega, nimetati laupäeval ametisse peadirektori kohusetäitjana.

Raamatupidamisosakonna juht Antanas Poška tegutses ajutiselt Leedu telekomi finantsjuhina.

LANGEJAD

SAF Tehnika

1,16 LVL

-5,69%

Volkswagen AG

158,80 EUR

-4,94%

Comptel OYJ

0,39 EUR

-2,50%

Citycon OYJ

2,39 EUR

-1,24%

BMW

68,42 EUR

-0,93%

Kesko OYJ

24,05 EUR

-0,87%

↓ Euroopa suurim autotootja Volkswagen prognoosib selleks aastaks tegevuskasumit, mis jääb alla analüütikutel ootustele.

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

7.–8. märtsil

KESKASTMEJUHI 5 MÕJUSAT KÄITUMISTEHNIKAT – I osa

Kuidas luua meeskonnas tulemuslikku koostöötahet?

Koolitus annab:

- mõistmise, kuidas toimib inimpsüühika ja missugused on seaduspärasused inimestevahelistes suhetes, millega tasuks arvestada;
- oskuse kasutada erinevaid enesekehtestamise tehnikaid ja koostööd loovaid käitumisviise;
- teadmise, kuidas olla mõjus ja lahendada keerukaid inimestevahelisi suhteid;
- oskuse jälgida oma käitumist, suurendada iseenda kindlustunnet ning arendada enesekehtestamise ja koostöö võimalusi;
- hulga praktilisi eneseväljenduse võtteid ja nõuandeid nende kasutamiseks igapäevaelus.

UUS!

Koolitaja on
TOOMAS OSVET

Äripäev

Koolituse hind on 449 eurot (km-ga 538,8 eurot).
Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil **koolituskeskus@aripaev.ee** või koduleheküljel **koolitus.aripaev.ee**